

פרוטוקול מס' 67

מישיבת ועדת הכספים, מיום א' י"ב בסיון תשל"ד

(2 ביוני 1974) שעה 10:00

נכחו:

חברי הועדה:

- היו"ר - י. קרגמן
- א. אפרת
- ח. קורפו
- ש. לורנץ
- מ. ברעם
- צ. גרשוני
- ע. אמוראי
- ע. פיינרמן
- ב.צ. חלפון
- י. פלומין
- א. מלמד
- י. נדר
- י. גולן

מוזמנים:

א. אגמון	-	מנכ"ל משרד האוצר
י. אבולעפיה	-	סמנכ"ל משרד האוצר
א. גפני	-	ממונה על התקציבים
ש. סאיר	-	אגף התקציבים
א. לנגמן	-	קצין תקציבים
ר. גוזמן	-	אגף תקציבים
י. ארקין	-	משרד האוצר.
ד"ר א. סאיר	-	משרד האוצר

מזכיר הועדה:

י. קירשנר

היועץ הכלכלי לוועדה:

א. ג. פלוג

רשם:

"חבר המתרגמים"

סדר-היום:

1. תקציב משרד האוצר לשנת הכספים 1974

-856-

(נתקבל ביום 12.6.74)

היו"ר - י. קרגמן:
אני פותח את הישיבה. אנחנו התחלנו לדון בתקציב משרד האוצר כמו ביום שדנו על קוים וקידוחי נפט ושמענו את היועץ לעניינים האלו, מר דינשטיין. היום נשמע סקירה על תקציב של משרד האוצר. אני מקבל אתכם בברכה, המנכ"ל, גפני ויתר העובדים.

התקציב הרגיל במשרד האוצר
לשנת 1974 היה 193,200,000 לירות לעומת 166 מיליון בשנת 1973. הסעיפים הראשיים, גימלאות ופיצויים - 250 מיליון לירות; תגמולים לנפגעי הנאצים, רכב רפואי - 175 מיליון; בנייני הממשלה - 7,200 מיליון במקום 15 מיליון ב-1973; מפעלים שונים - 40 מיליון במקום 35 מיליון.

א. אגמון:
אני אפתח בסקירה קצרה על פעולותיו של משרד האוצר. אני מניח שהבעיות הכלכליות של מדינת ישראל בשנת 1974/5 נדונו כבר בועדה. שר האוצר הביא את זה בנאום התקציב, בצד ההכנסות. בצד ההוצאות הריכוזים נדונו בועדה ואני אצטמצם בפתיחה על המשרד עצמו ועל כמה בעיות נבחרות שיש לנו השנה.

משרד האוצר הייתי מחלק
אותו לשלושה חלקים: החלק הגדול שלו הוא מינהל הכנסות המדינה, כל אותן יחידות באוצר אשר עוסקות בגביית מיסים ואגרות. החלק השני שנמצא במסגרת משרד האוצר אנחנו קוראים לזה יחידות שירותים ואלה יחידות שירותים אשר נותנות שירותים כלכליים או טיפול בנכסים לכלל משרדי הממשלה, כגון מינהל הרכב הממשלתי, המרכז למיכון משרדי, המדפיס הממשלתי ושירות עיבודים ממוכנים אשר מעבד את הנתונים למינהל הכנסות המדינה. והחלק השלישי שאני קוראים לו יחידות אדמיניסטרטיביות, אלה היחידות המרכזיות בלישכה הראשית במשרד האוצר אשר יש להן טיפול כמעט בכל משרדי הממשלה, וזה אגף התקציבים אשר מטפל בהכנת התקציב לכל משרדי הממשלה, אגף החשב הכללי אשר בעיקרו עוסק בבצוע התקציב, אגף מטבע חוץ אשר אחראי לכל הפעולות במטבע חוץ של המדינה, הרשות לתכנון כלכלי אשר עורכת תחזיות כלכליות ומעקב אחרי בצוע, השירותים הכלכליים בארה"ב - ואחר כך ארחיב על זה את הדיבור כי זה מקבל חשיבות יתר בזמן האחרון - זה השירותים הכלכליים שיש לנו בניו-יורק ובוושינגטון, רשות ההשקעות אשר עוסקת בעיקר בחו"ל וגם בארץ בטפול ובעדוד ובטפוח משקיעים בישראל, אגף הפקוח הכללי, שהוא נמצא אצלכם לעתים קרובות, אשר מכין את כל ההערות של שר האוצר ודואג למעקב לאחר בצוע המלצות ועדת הכספים והכנסת כתוצאה מהדו"ח של מבקר המדינה, רשות החברות הממשלתיות אשר הינה רשות כללית אשר מטפלת בדברים הכלכליים של כל החברות הממשלתיות, מינהל הדלק ונציבות שירות המדינה אשר אחראית על כל עסקי העובדים בשירות ממשלתי.

כפי שאתם רואים, כל היחידות האלה אחת אחת, אולי פרט לשירותים הכלכליים בארה"ב, גם הן כולן יחידות אשר הטפול שלהן הוא לרוחב של כל משרדי הממשלה ולא דווקא משהו ספציפי במסגרת משרד האוצר.

עוד דבר שהוא אולי יוצא דופן, משרד האוצר בעיקרו משרד של עובדים. הוא עתיר עובדים. 85% מכלל התקציב שלנו הוא תשלום שכר וכל מה שנלווה לשכר - בטוח לאומי, ספרות מקצועית ונסיעות לעבודה. 15% מיועדים לפעולות, להוצאות ארגוניות ולדברים קטנים.

רציתי עוד להדגיש שבמסגרת הזו של התקציב, שהוא אמנם גדל ל-193 מיליון לירות, הגידול הוא בערך

ב-28 מיליון, יש לקחת בחשבון שלמעלה משני שלישי, קרוב ל-69% מהתקציב שלנו מוצא למינהל הכנסות המדינה. זאת אומרת, שהחלק הזה של המיסים לוקח למעלה משני שלישי מסך התקציב של האוצר. אותו הדבר בכח-אדם - אם אנחנו הגענו פה בתקן שמוצע בפניכם לכח-אדם של 7192 משרות הרי מתוך זה 5467 משרות, כ-70%, זה להכנסות המדינה. כך שאפשר להגיד באופן כללי שכ-70% מהתקציב ומכח-אדם של מה שהוגדר פה כתקציב משרד האוצר הולך למינהל הכנסות המדינה.

אפשר אותו הדבר גם לראות בשינויים שחלו בתקציב. אם אנחנו הוספנו פה בתקציב הזה 174 משרות לעומת השנה הקודמת הרי כ-120 משרות מתוך זה נוספו לאגף מס הכנסה והיתר הם העברת עובדים זמניים לקבועים - שוב פעם כ-70% או למעלה מזה למינהל הכנסות המדינה. למעשה התוספת החדשה של העובדים היא כמעט כולה רק לענייני מיסים. אחם שמעתם פה סקירות ודנתם בענייני מיסים ואתם יודעים את הבעיה של גביית המיסים ולמעשה כל כח-האדם שאנחנו מוסיפים למשרד, פרט לדברים חדשים, הרי זה נוגע לעניין הכנסות המדינה.

אני בחרתי לעצמי כמה נושאים להעלות בפניכם שהם לאחר הסקירה הקצרה הזו על המשרד ועל מבנהו, שלא חל בו שום שינוי מהותי לעומת השנה הקודמת - לא בהוצאה, לא בתקנים, לא בחלוקה הפנימית. אבל האוצר מטפל בכמה וכמה נושאים שהייתי רוצה להעלות בפניכם, שהם במידה מסוימת חידוש בשנה זו לעומת השנה הקודמת. ואני אתחיל במס ערך מוסף. מבחינה ארגונית המשרד מחארגן לקראת הפעלתו של מס ערך מוסף ואין זו מלאכה קלה. זה תובע תוספת של תקנים ותוספת של בניינים ותוספת של טפסים ותוספת של כל מיני הוצאות ארגוניות כדי להפעיל את המס. על כל פנים, המשרד יהיה מוכן להפעיל את המס באותו רגע שהכנסת תחוקק את החוק, באותו רגע שיוחלט על תאריך של הפעלת החוק. אני יכול לומר שפרט לשתי הנקודות שאני יודע שהן שתי נקודות קרדינליות הרי כל העבודה הארגונית או שנעשתה כבר או שתיעשה באותם החודשים שנשארו אם וכאשר הכנסת תדון בחוק. ודאי ששתי הנקודות העיקריות זה גובה המס, שעל זה תחליט ודאי הכנסת ותאריך הפעלתו. אבל אלה הם דברים שהם אינם צריכים להפריע להכנות ארגוניות להפעלת מס ערך מוסף ואת כל ההכנות האלה, כפי שאמרת, המשרד עשה או שיעשה בחודשים הקרובים כדי שלא יהיה פיגור בהפעלתו כתוצאה מאי-הכנה ארגונית.

דבר נוסף הוא שהכנסת חוקקה לפני כשנה חוק של מתן פיצויים לערביי מזרח ירושלים, עבור רכוש שלהם שנמצא במדינת ישראל. הוטל על האוצר בצווע החוק. אנחנו הפעלנו לישכה כזו בירושלים, אנחנו היינו צריכים להפעיל את זה בסוף אוקטובר. ברור שלא הפעלנו את זה בסוף אוקטובר וגם לא בסוף נובמבר אבל לאחר שקצת נרגעו הרוחות אנחנו הפעלנו את הלישכה בסוף ינואר. עומד בראשה פלמון ומוקדם עוד להגיד מה קרה שם. גם המצב-רוח הפוליטי היום איננו כפי שחשבו כשחוקקו את החוק. אני לא יכול לומר שעומדים בתור להגיש בקשות אבל יש כאלה שמתעניינים. זה בדרך כלל באמצעות עורכי-דין, הם בעצמם לא מופיעים בלישכה. כלומר עורכי-הדין הופיעו עד עכשיו כדי לברר. העניין הוא פוליטי ממדרגה ראשונה וגם אם זה עולה לנו כסף אנחנו בכל זאת החלטנו לחכות עוד זמן מה, לראות שמא בכל זאת הזמן יעשה את שלו וגם כדי שלא תהיה לערבים במזרח ירושלים תואנה שסגרנו. אנחנו בינתיים משאירים את הלישכה ונראה מה יביא העתיד הקרוב.

הדבר השלישי שרציתי להדגיש זה עניין ההשקעות, גיוס השקעות הון והשירותים הכלכליים שלנו בארה"ב. אנחנו מקיימים במסגרת רשות השקעות, למעשה הפעולה הנרחבת נעשית בארה"ב. לנו יש איש אחד בכל אירופה, איש רשות השקעות, שגם הוא עכשיו עובר שינוי. אתם ודאי קראתם בעתונות שבאירופה מבחינת טפול ברשות ההשקעות

והמוסדות של הוועידה הכלכלית, מאז שעזב אותנו פרר מצרפת, ובראש הוועדה הכלכלית באירופה עומד עכשיו ואן-לייר מהולנד אנחנו העברנו או נעביר בשבועות הקרובים את המשרד שהיה לנו בציריך להאג, ואיש רשות ההשקעות יהיה צמוד למשרד שואן-לייר פתח. בארה"ב יש לנו משרד בניו-יורק, יש לנו משרד בלוס-אנג'לס, ויש לנו משרד בשיקגו. אין לנו אנשים מיוחדים לא באנגליה, לא בדרום אמריקה, לא בדרום אפריקה ולא באוסטרליה. בזמנו היה קיים אדם מיוחד לענייני גיוס השקעות בדרום ארצות הברית, באטלנטה. אנחנו לפני כשנתיים או שלוש סגרנו את הסניף הזה וכעבור שנתיים-שלוש ראינו שלא כדאי היה לסגור. אי אפשר להשאיר את כל דרום ארה"ב מבלי שיהיה מישהו שיטפל בעניינים האלה ואנחנו נפעיל ונפתח סניף חדש עם אדם מהארץ, במקום באטלנטה ביוסטון, כנראה שזה מקום מרכזי יותר בדרום ארה"ב, והוא יכסה את כל דרום ארה"ב.

אני רוצה פה לומר שעניין גיוס ההון, גיוס השקעות לישראל, הוא במידה רבה בנפשנו. אני אומר את זה במלוא ההכרה. העניין מחולק להיות קשה יותר ויותר ויש פה איזו הצטברות של סיבות מקריות ולא מקריות שלא היו בעבר. הדבר הראשון הוא המצב הבטחוני ואני מדבר עד יום ששי. אני מקווה שעכשיו זה יהיה יותר טוב. אין להתפלא שבמצב כזה של כמעט מלחמה או אפילו של מלחמה ואתם צריכים להבין שמה שאנחנו פה מרגישים זה לא אותו הדבר שמישהו יושב בטכסס ורואה בוקר ערב וצהריים בטלביזיה שיש מלחמה בישראל ואצלו קונניטרה וחל-אביב זה אותו הדבר. אני תמיד אמרתי, עוד בימים הטובים לפני מלחמת יום הכיפורים, נניח שבאים לישראל ומציעים לו להשקיע כסף בסייגון. האם ילך מישהו להשקיע? אני מדבר עכשיו על לא-יהודים. גוי בטכסס רואה עכשיו השקעה בחל-אביב בדיוק כמו שאנחנו רואים השקעה בסייגון.

אלא רק בתעשיית נשק.

ח. קורפו:

גם לגבי תעשיית נשק הוא לא

א. אגמון:

ירוץ. גם אתה לא תלך

להשקיע בסייגון בתעשיית נשק. לכן זה הדבר הראשון שהוא חמור, היה חמור ונשאר חמור.

הדבר השני זה המצב הכלכלי

בעולם, ובעיקר בארה"ב. אני לא יודע אם אתם עוקבים אחרי הדבר שבדרך כלל אנחנו מתייחסים לזה לא כל כך ברצינות וזה עניין הבורסה. כשהמניות יורדות בערך מידי יום ביומו ויש אנשים שמפסידים אפילו על הנייר מיליוני דולרים הם לא ממהרים להשקיע ומה עוד כשהפריימריד בארה"ב הוא 12% ואדם יכול לקחת כסף ולהכניס לבנק בדולרים בלי פחד, ולקבל 13% או 12% או במרקים או בפרנקים, אז מה הוא צריך להשקיע כשישנן עוד כל הבעיות של הלירה? המצב הזה איננו לטובת השקעות חוץ בכלל ובישראל בפרט.

הסיבה השלישית היא התחרות

שאנחנו עומדים בפני עדוד השקעות שניתן על ידי ארצות אחרות, ארצות מפותחות. אני כבר פעם אמרתי כשהיה פה דיון בוועדה שאין לנו וכוח או אין לנו תחרות עם הארצות המתפתחות על השקעות. צ'אד לא מתחרה עם ישראל על השקעות אבל בלגיה כן, אנגליה, איטליה ואירלנד כן. אלה הן ארצות שלשם זורם הון השקעות ואלה ארצות שמתחרות איתנו. אז נוסף לבעיות הבטחוניות שיש לנו, בנוסף לבעיות של מטבע שיש לנו לעומת המטבעות האחרים האלה נותנות עדוד מאסיבי היום להשקעות. גם זה אחד הגורמים היום בהתחרות על אותו דולאר של משקיע פוטנציאלי אם

לרגע אחד אנחנו לא מדברים על משקיע יהודי שישקיע בישראל ויהי מה.
וכאלה או שיש או שאין הרבה, אבל אנחנו רוצים יותר מזה.

והנמוק האחרון, שהופך להיות

נמוק רציני מאד בזמן האחרון, זה עניין הלוחמה הכלכלית. אני אבקש מחברי הועדה את הפרק הזה של הלוחמה הכלכלית, היות ואנחנו עדיין בשלבי התארגנות וכל העניין הוא בינתיים לא לפירסום, אני אביא לפני ועדת הכספים מה אנחנו מנסים לעשות ומהארגונים לכך וזה סודי, לכך אני אבקש לא להקליט או לא לפרסם אחר כך.

אני רוצה לומר עוד כמה מלים

על השירותים הכלכליים שלנו בארה"ב. אנחנו מקיימים ציר כלכלי ולישכה בניו-יורק ויש לנו יועץ כלכלי בווינגטון. אני לא צריך לומר לוועדה על איזה סכומים מדובר היום בסיוע כלכלי ובעיקר על סיוע לרכש מארה"ב והשירותים האלה הופכים להיות חשובים יותר ויותר. אנחנו עכשיו לאחר שנגמר עניין ה-2,2 מיליארד דולאר כהקצבה לנשק, שמזה מיליארד קיבלנו כמענק, ומיליארד ו-200 כהלוואה אני עדיין מקווה שעד סוף החודש הזה הנשיא יהפוך עוד חצי מיליארד למענק, מבחינה חוקית הוא יכול לעשות את זה רק עד 30 ביוני. יש לנו עכשיו את הדיון הגדול עם ממשלת ארה"ב על הסיוע לשנת 1975, שבהתחלה הודחנו לחלוטין, לא הוכנסנו בכלל לחוק סיוע חוץ ואחרי לחץ כבד הם הכניסו 300 מיליון דולאר להלוואה לרכישת נשק ו-50 מיליון דולאר כסיוע חוץ, כמענק, והכניסו קרוב ל-25 מיליון דולאר לעודפי מזון לעומת 65 שהיינו מקבלים בעבר, מבלי להתחשב במחירי המזון שעלו פי שניים, שלושה ואפילו פי ארבעה. אז זו אחת הבעיות הקשות ובקונגרס על יוזמתם הם, לא מיוזמת הממשל, הוכנס סעיף של 50 מיליון דולאר מענק לסיוע לקליטת עולי בריה"מ. אני מקווה שזה יעבור. בשנה שעברה עבר מענק של 36 מיליון דולאר ואני מקווה שהשנה יעבור מענק של 50 מיליון דולאר למרות שפורמאלית הכסף הולך לסוכנות היהודית הרי הטפול או ריכוז הטפול הוא בידי השירותים הכלכליים שלנו בארה"ב ואנחנו מטפלים בקבלת הלוואה ארוכת-טווח לשכון - 25 מיליון דולאר קבלנו לפני שבועיים ונקבל עוד סכום כזה. כל הכסף הזה מתקצב בהכנסות ממלוות חוץ.

כידוע לכם נכי מלחמה בנאצים

היו מלכתחילה היו מקבלים אותם התגמולים שמקבלים נכי צה"ל אבל השונו עכשיו גם את נכי הרדיפות בנאצים לתגמול הבסיסי למה שמקבלים נכי צה"ל ונכי מלחמה בנאצים ואני בכל זאת רוצה לומר כמה מלים על זה. איש לא חלם שכך זה התפתח. אנחנו בהסכם השילומים, כשהגרמנים דרשו שאת התשלומים או את התגמולים לנכי הרדיפות בנאצים ניקח על עצמנו אז כל אחד העריך את זה, גם הצד הישראלי וגם הצד הגרמני, באיזה מקום כ-30 מיליון, היו כאלה שאמרו פחות, ותרשו לי אם אני אביא בפניכם את המספרים איך העניין הלך והתפתח.

כשהפעלנו את זה ב-1957, מאז

ועד 1970 שילמנו קרוב ל-200 מיליון לירות. ב-1970 30 מיליון לירות, ב-1971 35 מיליון לירות, ב-1972 40 מיליון לירות, ב-1973 75 מיליון לירות וההצעה המונחת בפניכם - 175 מיליון לירות לשנה אחת. לשנה אחת זה יותר מאשר חשבו ב-1952 שישלמו במשך כל הדור. סך הכל שילמנו, כולל השנה השוטפת 1974 - 526 מיליון לירות. לא קיבלנו, עשו חשבון שבשילומים אתה מקבל 850 מיליון אז 30 מיליון תקח על עצמך. היות ובסיסית החליטה הממשלה ואחר כך ועדת הכספים של הכנסת שיש להשוות אותם לנכי צה"ל אז זה מיד מהפיכה מ-40 ל-75 ול-135 מיליון. באשר למספר המקבלים לגבי נכי המלחמה בנאצים זה כל הזמן היה 1500-2500. עכשיו עם העליה מבריה"מ זה כנראה יגיע ל-3000. לעומת זאת בכל אשר נוגע לנכי הרדיפות היו לנו בהתחלה ב-1957 עם 10 מקרים ואחר כך עם 500, 2000, 10,000, ואז בא השינוי של ועדת הכספים שאפשר להאריך את זה והיום אנחנו עומדים עם קרוב ל-18 אלף מקבלי תגמולים נכי רדיפות הנאצים. יש עוד תביעות

לדיון בטפול כ-7000 מקרים. אז אני חושב שמה שעשינו עם נכי רדיפות הנאצים זה עניין רציני ביותר, עצם השוואתם לנכי צה"ל ונכי מלחמה בנאצים, וצריך להחרגל שגם אם המספר ישאר קבוע פחות או יותר, כי בכל זאת גם הגיל הביאולוגי עשה משהו אבל יש גם חדשים שנכנסים, גם אם אנחנו נשאר בגבולות של 18 אלף מקבלי תגמולים זה נתח כבוד בחקציב המדינה.

אני רוצה רק לומר דבר אחד, שלכשיהיו בשורות טובות ודאי שר האוצר יבוא וימסור, אנחנו לוחצים על גרמניה, יש לנו הרבה בעיות איתם, ובעיקר הבעיה הגדולה שנקראת 'פוסט 65', הרי בגרמניה היה חוק סופי שאמר שגרמניה לא תשלם יותר לאף אחד פיצויים כלשהם לאחר 31 בדצמבר 1965. ואנחנו צריכים להסביר להם שאצלנו דווקא העליה מרוסיה החלה ב-1968/9 ועכשיו יש לנו עשרות אלפים 'פוסט 65' ששום חוק לא חל עליהם. אנחנו עכשיו מנהלים איתם טרום-מו"מ, לחץ שיכנסו איתנו למו"מ. אנחנו דורשים חזק ונראה. על החוק כבר אין מה לדבר אך יתכן אכס-גרציה והמקוח הוא חלק חשוב בזה.

ח. קורפו:

אני מבין שאנחנו נמצאים השנה בהקפאת הבנייה הצבורית. גם ה-7 מיליון לירות נראים לי כהוצאה שלא בשעתה. בהזדמנות זו רצייתי לדעת אם העניין של ההקפאה הצבורית לא הושם לאל על ידי העקיפה של משרדי הממשלה שרוכשים בתים גמורים. לא בונים אבל לוקחים בנייני מגורים כמו שמשרד הבריאות לקח בסן-סימון בניין של שבע-שמונה קומות בשעה שלהלכה היתה הקפאה בבניה הצבורית.

הרשות לתכנון כלכלי. נדמה לי שזה בבחינת 'שיסתובב חתך'. בסקוטלנד, קראתי באחד העתונים, שנכנסו לאחת התחנות המטאורולוגיות והוציאו את כל המכשירים משם והשאירו פתק - אתם בין כך לא מצליחים לנחש את מזג האויר. אני חושב שזה אותו הדבר עם הרשות לתכנון כלכלי. כל התחזיות, כמעט ושום דבר לא מצליח בנחוש. נדמה לי שצריך לבדוק את כל המוסד הזה, באיזו מידה העניין הזה ממלא את תפקידו.

במדפיס הממשלתי יש גידול במקורות הממשלתיים, גידול מ-23 מיליון ל-33, ולעומת זאת מגורמי חוץ יש מ-7 ל-5,8. אני חושב שזה אפילו איננו מצדיק אפס קצהו של ההתיקרות. איך זה יתכן גידול כל כך מועט מגורמי חוץ. אמנם זה יחידת משק נפרדת אבל מופיע כאן העוזר שלהם.

נדמה לי שהחוק לפיצויים לערפיי מזרח ירושלים נכשל לחלוטין. באו סך הכל 3500 ערבים להצביע. בבחירות הקודמות הצביעו 5000-6000. אלה שדרבנו את שר המשפטים להגיש את החוק הזה עשו חשבון מוטעה. עכשיו אני שואל אם כדאי להמשיך להחזיק בזה. לי נראה שזה ברור להחלוטין שלא תהיה אף הרשמה, לא באים לא לבקש ולא להתעניין ואולי כדאי לדחות את זה. החוק קיים אבל לא צריך לקיים מסגרת בשביל זה.

מה שאמרתי לגבי הרשות לתכנון אותו הדבר לגבי הנציבות. אני רוצה להצביע על כך שבנושא היעול, שוב כמו ברשות התכנון, הכשלון הוא טוטאלי. כמעט ואף המלצה של הועדה ליעול לא בוצעה. אני חושב שכל המחקרים האלה, אני ראייתי את החוברת והעבודה היא רבה מאד, יש להם תכניות גדולות מאד, אני מציע שוב שאם דברים לא מבוצעים גם לא לבצע את המסקנות. אין טעם בזה. מה הטעם שיהיה מונח כאבן שאין לה הופכין כמו שמונחות ההמלצות שלהם על עמידר. חבל על ההוצאה הכספית. אותו הדבר ביחס ליעול בתוך המשרדים הממשלתיים מבחינת מנגנון ומבחינת העובדים. אני חושב שזה כשלון. עוד לא נעשה,

- 7 -

עם כל הועדות שקמו לעניין הזה על צמצומים, עדיין לא נעשה שום דבר. זה גוף כושל, כנראה שאין לו מספיק כח להתמודד עם הבעיה הזאת. הוא אינו רוצה ואינו יכול ואפשר לגמד את היחידה הזאת ולא להשאיר אותה בהיקף הזה כשהיא לא מסוגלת לבצע את תפקידה.

עכשיו רצייתי לשאול ביחס לנכרי רדיפות הנאצים. אני אינני מכיר את הנושא הזה טוב אבל נדמה לי שקיימת אפשרות גם היום עוד לעבור מתביעה מהממשלה לתביעה לגרמניה. למה לא ללכת בדרך הזאת, לעודד את האנשים לוותר על תביעותיהם, ושיהיה איזה תמריץ לעניין הזה, כי לאיש זה גם יותר כדאי כי הוא מקבל הרבה יותר ממה שהוא מקבל מהממשלה. אני מבין שההחזרה שלנו תהיה באותו קנה-מידה שקבלנו. כדאי העניין שיעברו לתביעות ישירות מגרמניה ואפילו אם אנחנו נצטרך לשלם זה יעלה לנו יותר זול מאשר נצטרך לעשות את זה כל הזמן.

ש. לורנץ: בשאלה אולי הבלתי רגילה, תמיד שואלים שאלות על הגדלת התקציב. כאן אני רואה בסעיף אחד, ודווקא על זה אתה הרחבת את הדבור - רשות ההשקעות, יש הקטנת התקציב מ-4,009,000 ל-3,891,000. זאת אומרת, שזו הפחתה בצורה אבסולוטית ואם אתה עושה חשבון של ההתייקריות אז יש כאן ירידה גדולה.

א. אגמון: זה אופטי. בשנה שעברה היתה ועידה מלכלית שעלתה הרבה כסף ונרשמה בסעיף הזה. זה היה 1,800,000 לירות ואם תוריד את זה אז תראה שזו רק טעות.

ש. לורנץ: אני שואל את השאלה אחרי ההסברה שלך, שמת את הדגש על הקושיים המיוחדים, המוצדקים, האובייקטיביים, היום להשפיע על משקיעים. לכאורה זה היה מצדיק דווקא בסעיף זה הגדלה של פעולות. אז נוסף למה שאתה אמרת בדבר הטעות האופטית אני רואה גם בפעולות. לא רק זה שהיה כנס אלא אם אני לוקח למשל פעולות טפול במשקיעים שבמקום 1,800,000 יש 1,100,000; אם אני רואה שהמשרד במרכז בניו-יורק יש אמנם גידול ב-80 אלף לירות אבל למעשה זה לא גידול אלא הקטנה. אותו הדבר כמעט במשרד בלוס-אנג'לס. השאלה שלי היא האם אין כאן מקום דווקא בסעיף הזה להגדיל.

בקשר לסיוע לשנת 1975 סיפרת לנו על איזה סכומים קטנטנים שאנחנו יודעים אותם מהעתון אבל שומעים על סכומים גדולים - מדברים על 3 מיליארד דולאר בשנה הזאת. האם יש לך משהו להגיד בעניין זה.

בקשר לפיצויים מגרמניה, האם עוד יש סיכוי, האם עושים עוד משהו בקשר לפיצויים מאוסטריה או שזה הוזנח לאחר יאוש.

השאלה האחרונה שלי היא בקשר להנחה בתשלום מיסים, אם אפשר לדרוש מס הכנסה. נדמה לי שהפתוי הזה שנותנים, של 7.5%, בהתחשב עם המצב שמשלמים היום ריבית אצלנו ובכל העולם, ריבית מאד גבוהה, האם אין מקום להגדיל את ההנחה בשביל שיהיה לזה איזה שהוא פתוי כי היום זה מעניין אם יש בכלל אנשים שמוכנים לתשלום מראש תמורת ריבית כה נמוכה והאם לא כולם חושבים אם זה לא כדאי להם. אז השאלה שלי היא - ראשית, איך זה פועל למעשה ואם זה לא

פועל טוב האם אין מקום להגדיל את זה?

א. אפרת:

אני אלך לפי סדר הדברים שהוצגו פה על ידי מר אגמון, ממס ערך מוסף. אני לא נכנס עכשיו לעצם הוכוח על המס אבל מדובר על הכנות. אם אני מביין טוב הרי המנגנון שיפעל יהיה מנגנון של מיסים עקיפים מכיון שהמס הזה בעיקרו בא על חשבון מסים עקיפים והוא גם יוריד במידה מסוימת את המסים העקיפים עצמם, כלומר תהיה החלפה. אני מביין גם שמספר משלמי המס הוא במידה רבה גדל ממס ערך מוסף כי נכנסים סוגים חדשים של אנשים, של גורמים, של יחידות שישלמו את המס והם כולם נכנסים עכשיו לא באמצעות המנגנון של מס הכנסה אלא באמצעות המנגנון של מיסים עקיפים. לא משתנה שום דבר אלא מה שעד עכשיו הוכן ברפורמה של מס הכנסה רק זה משתנה במס הכנסה, כל יתר הדברים במס הכנסה נשארים או שיש שוב כוונות להוריד מסים ישירים?

הדבר השני הוא בקשר לעמלות הבנקים. שר האוצר הודיע לפני זמן קצר שעמלות הבנקים נתנו להם רווחים מופרזים, יש פה נפוח גדול והוא אמר שהוא מוכן לבדוק את זה תוך כדי אפשרות לחזור לחוק הרבית המכסימלית. אני רוצה לדעת מה באמת מתרחש בשטח הזה ומה באוצר מתכוונים לעשות. איך בודקים את העניין הזה.

הדבר השלישי זה הוכוח שיש לאוצר עם בנק ישראל. אני אומר שאני חרד לוכוח הזה. יכול להיות שיגידו לי שצריך להציג אותו במקום אחר ואנחנו יושבים פה בוועדת הכספים, שהיא יושבת עם שני הגורמים יחד, פעם עם אלה ופעם עם אלה, אני אינני יודע אם זה מוסיף הרבה בריאות למערכת הפיננסית אבל אני לא מתכוון פה לפולמוס נוסף על הנושא הזה אני רק רוצה לומר שאולי צריך איזה גורם לפציפיקציה. אני הייתי מוכן שיו"ר ועדת הכספים ימנה מכאן איזו ועדה שהיא תגרום לכך.

אני אינני יודע איפה לחפש את זה בתקציב אבל האוצר הוריד את חלקו בקיצבאות למשפחות מרובות ילדים באופן ניכר. אני לא מדבר על הסכום האבסולוטי אלא על הסכום היחסי לתשלומים. כאשר התחילו בענף הזה האוצר התחייב לתת 52 אגרות לכל לירה. במשך השנים התגלגלו הדברים כך שהאוצר היום נותן 20 אגרות לכל לירה שגובים בשביל לשלם למשפחות מרובות ילדים. אני חושב שהדבר הזה מגביל את האפשרות לעשות דברים שהם התחילו בתוקף הדו"ח של ועדת ראש הממשלה למצוקת נוער וילדים. נעשו דברים רציניים אבל האינפלציה בלעה כבר את כל מה שאפשר היה לתת ואני חושב שפה האוצר, על ידי הגדלת הסכומים שהוא נותן לענף הזה, מעמיד את הענף הזה בבטוח לאומי בפני בעיות דציניות של קיום.

דבר אחרון על ענף הפנסיות של הממשלה. התפרסם העניין עם חברת החשמל ואני מפנה את תשומת לבכם שאי אפשר במנגנון הממשלתי לשנות דבר. יש פנסיה תקציבית וכנראה שחוק הפנסיה גם לא יוכל לגעת בשטח הזה. אבל לפי דעתי כל החברות הממשלתיות חייבות ללכת לפנסיה מצטברת ולא פנסיה פיצויית. אני חושב שזאת צריכה להיות הוראה שאין ממנה חזרה מכיון שמה שקרה לחברת חשמל אז אפילו אם המספרים הם לא כל כך נכונים מה שקרה הוא זה שהטכנולוגיה מתפתחת בצורה הזאת שמספר העובדים בחברות לא גדל באותה מידה שפורשים אנשים לפנסיה. אנשים פורשים לפנסיה ומתברר לפעמים שיש 25% או 35% של פנסיונרים לעומת המנגנון הפעיל, לעומת העובדים הפעילים. הדבר הזה הורס לפי דעתי את תקציבי העיריות, ביהוד העיריות הותיקות כמו רחובות, כפר-סבא וחדרה שם המנגנון לא גדל כל כך והרבה אנשים יוצאים לפנסיה. היום

על אלף אנשים שעובדים בנקוי רחובות ובעבודה שוטפת יש עומס של 400-500 פנסיונרים על אותו תקציב. על כן חברות ממשלתיות חייבות ללא כל הנאי ללכת לפנסיה מצטברת ולא לפנסיה תקציבית מפני שזו פשיטת רגל או שזה תמיכות בלתי פוסקות בממשלה.

לגבי חברת חשמל עצמה היה צריך לבדוק טוב את העניין. דבר נוסף הוא שלפי דעתי משרד האוצר צריך להיות מעוניין לזרז ככל האפשר את קבלת חוק הפנסיה מכמה וכמה בחינות פיסקליות, מבחינת חסכון ממלכתי ולאומי ומכל יתר הבחינות. צריך לחתור בכל הכוחות לזה וזה יותר נתון בידי משרד האוצר מאשר בידי כל משרד אחר.

אני עוד רוצה לומר משהו בדבר חוק לעדוד השקעות. אני שומע שמועות על זה מה שאני דרשתי כבר לפני שנה ושנתיים בחוגים אחרים שצריך לבדוק אותו מחדש ואמרו שבאפריל 1975 יבדקו זאת. אני רואה עכשיו שיש נטייה לבדוק אותו מחדש ובהזדמנות זו אולי יוגד לנו גם מה קרה עם החברה לישראל ב', אם היא קיימת, אם היא מתקדמת, אם היא נכנסת לתחומים של קיום ממש או לא. אני הייתי רוצה לשמוע עליה. ברור שמכלל ההשקעות במדינה ההון הפרטי מהחוף מגיע ל-10-11%, כי כל חוק עדוד השקעות הוא בשביל אותם 11% מכלל ההשקעות. 5,5 או 6 מיליארד זה בערך 600 מיליון.

ע. פיינרמן:

יש לי כמה שאלות. אני רואה

בדף 36 הקצבה לרשות למועדוני

הפנסיה - 25 אלף לירות. מה זה ולמה זה? דבר שני אני רואה וזאת היא תופעה שחוזרת בכל אחת ואחת מהלחידות של המשרד ואני אביא רק כמה דוגמאות, בקשר לגידול המדהים של שעות נוספות בין 1973 ל-1974. אם אקח למשל שוב בדף 36 בניהול ענייני עובדים - שעות נוספות עלה מ-4000 לירות ל-16 אלף לירות. או בדף שלאחריו אני רואה שעות נוספות בתקנים ותכנון עלה מ-5000 לירות ל-50000 לירות. ישנן עוד כמה עשרות דוגמאות כאלה בכל יחידה ויחידה. הבאתי רק את השתיים האלה כדי לשאול מה קורה פה, האם זו דרך סמויה להעלאות לעובדים מעבר לתקנות השרות או תוספת גלובלית.

דבר נוסף שרציתי לשאול הוא

לאחר שראיתי בעתוננים בסוף השבוע שעבר את ההמלצות של הרשות לתכנון על הצורך בגביה של קרוב ל-2 מיליארד לירות נוספות של מסים על מה שנגבה היום. האם התכנית או ההערכה הזאת כפי שמצאה לה בטווי היא ההערכה של המשרד כולו או שהיא הערכה של הרשות לתכנון כלכלית או לחליפין איך אתם מתייחסים להערכה הזאת?

שאלה נוספת היא בעניין השוק

האירופי. אנחנו מדי פעם היינו שומעים פה אינפורמציה ושמענו לאחרונה משר האוצר כאילו יש איזו שהיא פאזזה בנושא הזה. היות ואני יודע שמר אגמון עסק בנושא הזה מטעם המדינה הייתי רוצה לשמוע איפה אנחנו עומדים ומה ההערכות ומה הסיכויים.

שאלה אחרת היא בעקבות השאלה של

אפרת בעניין גובה שיערי הרבית, רווחי בנקים וכו'. בלי להתייחס לכל העניין אמר שר האוצר שהוא שוקל ברצינות אפשרות של הנהגה מחדש של צו הרבית. הייתי רוצה לשמוע תגובה רשמית של האוצר.

השאלה האחרונה היא בעניין הלוחמה

הכלכלית. אני חושב שקשה להפריז בהערכה של הסכנות שצפויה מלוחמה כזאת. בסכומי הכסף האדירים שיכנסו בשנים הבאות לכיסים ערביים עם יועצים למיניהם בכל העולם של איך לחשקיע אותם וכיצד לנגח את כלכלת ישראל בעזרתם, בין היתר. אתה סיפרת פה על התעוררות למחשבה בעניין ועל

הקצאתו של אחד מעובדי המשרד לבדוק את השטח. אני שואל אתכם האם זאת היא באמת התשובה ההולמת להתחיל לטפל בנושא הזה. נדמה לי שזה דורש היקף הרבה יותר נרחב, הרבה יותר מעובד אחד והרבה יותר מהר ולא רק בישראל אלא זה נושא שצריך להקיף את יהדות כל העולם.

א. מלמד:

דבר ראשון אני רואה שלמרות הדרישות החוזרות ונשנות על פקוח יתר מצד האוצר על תקציב הבטחון, שהוא היום כבר הרקיע שחקים, אז אני לא רואה שמנסים להרחיב את הפקוח על תקציב הבטחון, אני רואה שאין שנוי לעומת השנה הקודמת. היות וזה למעלה מ-40% של התקציב זו אינה סתם הוצאה. דברנו גם על התאמתו של תקציב הבטחון לחלוקה נהוגה לגבי חלוקה לסעיפים, סעיפי משנה, כפי שנהוג לגבי יתר חלקי התקציב. אני מקווה שזה לפחות יעשה כדי שזה יאפשר גם פקוח פרלמנטרי עליו. לפני זה דברתי על הפקוח האדמיניסטרטיבי ועכשיו אני אומר שאם תהיה חלוקה זה יאפשר גם פקוח פרלמנטרי.

עכשיו לגבי הכלים לגבי המקרו-
תקציבים, נתוח והכנה. לאור המקום החשוב והגדול שהתקציב תופס בסך הכל הפעילות המשקית אני שואל באיזו מידה יש הכלים האלה לנתח את התקציב מבחינה זו והשפעתו על המקרו של המערך הכללי.

באגף למטבע חוץ היום, לאור המצב של יתרות המטבע, אני שואל האם המגמה לליברליזציה של אגף המטבע נמשכת או לפי דעתי אני רוצה תשומת לב מיוחדת, כי לאור הגידול ביבוא וכן הלאה יש הרבה סוכנים שמיבאים והיום זה פתוי גדול מאד להשאיר חלק של העמלות שם. אנחנו נתקלנו בנושא הזה גם לגבי יבוא בטחוני ועמלות שונות במסגרת של בקורת המדינה. אני חושב שצריך לחזק את האגף הזה היום.

א. אגמון:

יבואנים מקבלים עמלות בלירות.
אתה יכול לדבר רק על יצואנים.

א. מלמד:

אני לא מדבר על יצואנים אלא על סוכנים בארץ של פירמות גדולות שמקבלות חלק מהעמלות במטבע זר ויש פתוי רב להשאיר את העמלות. נתקלנו בתופעות כאלה במסגרת הבקורת וידוע הדבר. אני חושב שהאגף למטבע זר צריך לקבל חזק. היום זה משתלם להחזיק מטבע זר בחו"ל.

אני שואל עוד על חברה כמו "כלל", שהוקמה ביוזמתה של מדינת ישראל וכמו חברות אחרות, באיזו מידה יש הכוונה לגבי סוגי הפעילות שלהם שהם קובעים מאד לגבי משק הארץ. אני לא מדבר על דעה או עצה, אלא להכוונה. אני רוצה לשמוע את זה כי אם אני אשמע שיש עליהן השפעה כמו נניח על "אתא" אז זה משהו אחר. על הבנקים יש הכוונה, יש מפקח על הבנקים, אנחנו לפעמים מתערבים ברמת הרבית. אלו חברות שהוקמו מיוזמה ממשלתית ויכלו לשנות את המשק הישראלי בצורה רצינית מאד לכאן ולכאן. הם נכנסים לסוגי פעילות שונים. השאלה היא לגבי הקמת חברות נוספות.

עכשיו אני שואל איזו אדמיניסטרציה

תטפל במס ערך מוסף ומהן ההכנות.

ב.צ. חלפון:

יש לי שאלה לגבי החוק לנפגעי

רדיפות הנאצים - האם זה חל

רק על יהודי אירופה או שזה גם חל על יהודי צפון אפריקה איפה שהיו
גרמנים באותן הארצות. יש כמה מקרים כאלה והם די קשים.

שאלה שניה היא מהי התחזית

של ההכנסות ממש הערך המוסף נטו?

עכשיו, בדף 12 גימלאות

ופיצויים יש שם סעיף חדש - השלמת גימלה לעובדי ממשלת המנדט, 6,5
מיליון לירות. זה לא היה לפני שנה.

היו"ר - י. קרגמן:

זה חוק, נחקבל בכנסת חוק

ולפי זה תקנו את הסעיף.

חברי כנסת היו יוזמים של זה.

ב.צ. חלפון:

הסעיף השני ששייך לזה -

גימלאות לאנשי צבא קבע,

למה זה צריך להיות בתקציב האוצר ולא בתקציב משרד הבטחון?

ע. אמוראי:

יש לי שלוש שאלות. שאלה

ראשונה נובעת מכך שבעבר

וכן בכל התחזיות לעשר שנים, ואני גם כן משתתף בהערה ביחס לחמש השנים
לאחר מכן, שאני בעד חכנון ואני חושב שהממשלה צריכה להיות בעל תקציב
רב-שנתי שמחאזן כל פעם אבל אני בהחלט מסתפק בחמש שנים. על תחזית
בתנאי מדינת ישראל לעשר שנים זה דבר מופרך מעיקרו. אבל מה שמדאיג
אותי זה ההנחות. אחת ההנחות שחוזרת, היא אמנם התקיימה 26 שנים,
שהגידול בתפוקה אף פעם לא עובר את ה-4%, מסתובב קצת פחות מזה. וזה
אפשר להגיד שכאשר המשק יותר גדל אז להשיג גידול יותר גדול זה הרי
שיטת חישוב גלדי הבצל, זה רבוהא גדולה. אני לא מקבל את זה מפני
שאני חושב שבמפתח עוד לא נגענו. כל מערכת השכר שלנו בנויה כדי להוות
המריץ שלילי להתייעלות המשק ביחס לפרייון העבודה. אני יודע שזאת
אולי המשימה הכי קשה. אבל אני לא שמעתי שיש איזו הערכות לבנות מערכת
שכר שתהיה תמריץ לפרייון העבודה. אני לא חושב שפרייון העבודה כולו
קשור בשרירי העובד ואפילו לא תמיד במאמץ מוחו של עובד אבל המשק כולו
צריך להערך. לפעמים בחסכוך ברבית, לפעמים ב"סט אפ" של העבודה בביה"ח
ובאלף גורמים אחרים. אבל ללא כל ספק הניידות של העובדים לכווננים
ששם פרייון העבודה יותר גדול ומה שתהיה שתוצר הזהות של מה שנחוץ למשק
ובין מה שנחוץ לפרט אז זה דבר מכריע. אני חושב שבעניין זה צריך להיות
שתוף פעולה בין משרד העבודה ובין משרד האוצר ואני אומר את זה גם
כמשימה מרכזית באזני שר העבודה המיועד. אבל הייתי רוצה לשמוע גם
מה דעתך בנדון.

השאלה השניה גם היא קשורה

במערכת שקשורה למשרד העבודה. אני חושב שהיתרון היחסי של המשק
הישראלי אבל גם עקב אכילס של התעסוקה שלו היא בתחום עבודת האקדמאים.

נדמה לי שעל רשות ההשקעות המשקיע העיקרי זה אתם, האוצר. אני רוצה

לשאול מה אתם עושים בעיקר ברשות ההשקעות, כי משם זה מתחיל, שכאשר

רוצים למשוך משקיע הון לארץ שמלכתחילה זה יכול לא לעתירות עבודה

ופחות לעתירות הון ועתירות חשמל אלא יותר לעתירות ידע של עובדים.

אני מבדיל, לפעמים יש מפעל מאד סופיסטיקייטד אבל בעבודה זה רק אחזקה,

שם זה תהליך פשוט. מה לעשות שמלכתחילה יוקמו בארץ מפעלים עתירי ידע

בכל שלב של היצור, באורח שוטף.

שלישית, אני מתייחס לעמוד 114 - בצוע שומות סופיות בשנים 1971-1973 ואני רואה דבר שהגידול בעיקר בבצוע שומות היה ב-1973 אצל העצמאיים שאינם מנהלים תשלומים בקבוצה 2,4 שהם בעלי הכנסות יותר גבוהות ואני שמח על כך. אני רוצה לספר לך, אני בחלטורות שאני עושה ובסכומים שאני כבר עושה אני נחשב עצמאי ואז לפני שנתיים הרביצו לי בבת אחת שומה על ארבע שנים אחורנית, זאת אומרת, שארבע שנים לא הייתי צריך לשלם. אחר כך זה עורר אצלי קושי לשלם בבת-אחת ובקשתי דחיה, שילמתי בשעורים ועם רבית והאוצר הפסיד ארבע שנים שיכולה הייתה להיות ספיגה. ב-1972 לא הגישו, למרות שאני מגיש כל שנה, ב-1973 כבר צמצמו זאת ועכשיו קבלתי על שנתיים. אני שואל מה ניתן לעשות לגבי עצמאיים שאינם מנהלים ספרים ויש ביניהם שמרוויחים הרבה. מה ניתן לעשות ואיך אפשר לתכנן שיעשו את זה כל שנה. אמנם יש פגור אבל שהפגור לא יהיה פגור מצטבר.

פ. פלומין: אני מביין שמר חלפון התייחס גם לבעיה של צפון אפריקה. אותי

מעניין העקרון שנקבע שלפיו מתאוננים אנשי הארגון על כוונה להטיל עליהם בתחולה רטרואקטיבית. יכול להיות שכבר התפרסם איזה תזכיר אבל לי לא זכור שראיתי דבר כזה. הייתי מבקש לדעת מה המדיניות של האוצר בנושא הזה.

באותו נושא ידוע לי שיש עכשיו קושיים בקבלת פיצויים שוטפים מגרמניה או בטפול בתביעות לגבי בעיית איזור תרבות גרמנית ועד כמה שאני יודע יש עכשיו גם בדיקות צולבות עם הצהרות שנמסרו בקריה. יש תלונות רבות שבשעתו הפקידים הרשמיים בקריה מסרו אינפורמציה או הנחיות לא מדויקות לנרשמים וכתוצאה מכך כרגע, כשיש השוואה של הנתונים בתיק הגרמני ובתיק הישראלי, יוצא גם הישראלי וגם האוצר מקופח כי קחביעה לקבל את השילומים במטבע זר מתעכבת ואולי עשויה גם להדחות. באיזו מידה הדברים נכונים, מה נעשה כעת על מנת ליישב את הסתירות כביכול, במידה וישנן, בין הצהרות בגרמניה והצהרות בישראל ומה האינטרס.

שאלה שניה היא בקשר לחידוש כלי רכב. יש 12 מיליון לירות בתקציב שהוא גידול יחסי די גדול לעומת התקציב אשתקד. אני מביין שיש כוונה להצניע לכת אבל עם כל הכוונה הזו האם אין זה קצת מרחיק לכת להכפיל כמעט את התקציב ולהוסיף סכומים כל כך נכבדים. הייתי רוצה לדעת מה מתוך זה זה חידוש רכב שיוצא ומה מתוך זה זה רכב נוסף מעל לתקן כי בדברי ההסבר לא מתייחסים בכלל מה יהיה התקן למרץ 1975. הנתון בתקציב הוא רק למרץ 1973 ואפילו לא למרץ 1974, כך שהאם יש להניח שיש הקפאה של התקן הכולל ממרץ 1973 עד מרץ 1975?

לעניין מס ערך מוסף, אם זכרוני אינו מכשיל אותי מדובר שלמעלה ממאה עובדים נוספים יתווספו למנגנון, מעבר להקצבה של עובדים אגף מכס ובלו. זה פריט תקציבי די מכובד אבל אני מביין שהנושא של ההשלכה התקציבית שלו בודאי יהיה ניכר אחרי שהתוק יכנס לתוקפו, כי אני מניח שודאי בשלבים הראשונים אפשר להסתפק ב-400 וכמה עובדים באגף למיסוי אוצר. יחד עם זאת, אין ספק שיהיו זקוקים לתקציב לגמרי לא מבוטל לפעולות הסברה, הדרכה, תכנון, הנחיות פנימיות הן לציבור והן למנגנון הגביה, שכמובן זכרו לא הובע בתקציב הזה. הייתי מבקש לדעת מה בחלק של התקציב הנוסף יהיה מיועד למטרה הזאת.

שאלה רביעית. בקשר למרכז למיכון משרדי. השנה יש לנו פחת שגדל בערך פי 10 לעומת אשתקד. הייתי מבקש לקבל פרטים מה הצורה של הישוב תעריפים, איך מחשבים את הפעילויות של

המרכז למיכון משרדי, האם הוא מבוסס על עקרון כלכלי, האם נעשה תחשיב של ההשקעה הקיימת ומה התשואה להשקעה או האם לא ניתן לבדוק אפשרות של הסבת חלק מהפעילויות, לפחות לא הפעילויות בעלות החשיבות או מידע נסתר, להעביר אותן ללשכות שונות או לגופים אחרים בהשקעה או בבעלות יותר קטנה.

בקשר לרכישת מניות הרי שבתקציב

הנוכחי מופיע סכום של 10,260,000 לירות לרכישת מניות. הייתי מבקש הסבר לאיזה יעד יועמד הסכום הזה, הייתי מבקש כמו כן לדעת מדוע הסעיפים של רכישת מניות אינם מרוכזים בסעיף תקציבי אחד. למשל, מצאנו במשרד המסחר ותעשייה גם תקציב של 26 מיליון לירות לרכישת מניות מהבנק הבינלאומי הראשון. יכול להיות שזה מופיע בעוד סעיפים אחרים במשרדים אחרים שבמקרה עברנו או לא עברנו עליהם ברפרוף. הייתי אם כן מבקש לדעת מהו הסך הכולל בכל הצורות והסעיפים והתקציבים והמשרדים למיניהם שהממשלה מתכוננת השנה להקדיש לרכישת מניות ובמקביל הייתי מבקש לדעת מה הסכום שמצפים לממש ממכירת מניות כי אני הייתי מצפה שהממשלה תקבל יותר ממימוש השקעותיה מאשר תצטרך להקדיש להשקעות נוספות, שכרגע אני רואה שהן מתקרבות ל-40 מיליון לירות.

עניין הגימלאות. יש קפיצה

די רצינית בגימלאות שהממשלה משלמת לעובדי מדינה ועובדי צבור אחרים. הייתי מבקש לדעת מה מתוך הסכום הזה נובע מגידול כמותי, מה מתוך הסכום הזה נובע מגידול הגימלה לאיש כתוצאה משינויי השכר ואם יש לכם פרויקציה לשנים הבאות בהנחה של התייקרות של 25% לשנה, מה יהיה הנטל על תקציב המדינה בשנים הבאות.

שאלה אחרונה היא בעניין הרחבת

הרשת במס הכנסה, שח"כ אמוראי כבר התחיל בדיון בנושא הזה. אני מכיר קצת את הבעיה ויש לי רושם שיש עוד הרבה מה לעשות בכוון של הרחבת הרשת. מדובר כאן אמנם על גידול מסויים שיפתחו תיקי נישומים ושכירים נוספים, בחלקם הם תוצאה מגידול טבעי. יש לדעתי עוד הרבה נישומים שלמרות השיטה של ניכוי מס במקור והרחבה של מודיעין גלוי וכל יתר הדברים עדיין הרבה נישומים שלא נכללים ברשת משלמי המס. אמנם נוידרפר בגאווה מקצועית טוען שחלק גדול, רוב רובו של מעגל ההכנסות נסגר על ידי מנגנון הכנסות המדינה, אני מרשה לעצמי לחלוק על זה. אני חושב שסיוור בדיקטוסקים ובמקומות הנופש וכל בהלת הקניות אומרת משהו שאינו עולה בקנה אחד עם הקביעה הזאת. נשאלת השאלה - ואני יודע גם את המנטליות, לפעמים במס הכנסה יש דיספרופורציה בין השקעת עבודה בתיק מסוים על חשבון איכות העבודה ובמקום שצוות של עובד או עובד ועוזר מקדישים לתיק מסוים חודש עד חודש וחצי עבודה ומצליחים להוציא ממנו התאמות הוצאות ועוד 20 או 40 אלף לירות מס. צריך כאן איזו פרופורציה של תשואה והשקעה. האם שוקלים את האפשרות לעבוד לפי השיטה האמריקאית, שחלק מן התיקים, לפי מידגם, מתלבשים עליהם בבדיקה יסודית אחת לכמה שנים, יתר השנים לוקחים את זה בצורה הרבה יותר קלה ועל ידי זה מגיעים להרחבת המס. קודם כל מגיעים לחסול הפגורים שהיום מבחינתכם זה כסף כי כסף שמשלמים אותו בהפרשים של שנתיים או שלוש שווה 50% מערכו, זה גם מעדכן נתונים נוספים לגבי נישומים נוספים כי ככל שאתה מעדכן יותר שומות קיימות אתה מקבל אינפורמציות על אנשים נוספים.

עם הדיון השנה באופן מיוחד על
תקציב משרד האוצר ולרגלי

צ. גרשוני:

החילופים של שר האוצר אני רואה לעצמי צורך פנימי להגיד כמה מלים שיבטאו את דעתי והרגשתי לגבי הצוות הבכיר של משרד האוצר. אני רוצה לומר שאנחנו רגילים להגיד ששר הולך ושר יוצא והמנגנון עשאר. אינני יודע אם אומרים את זה תמיד לטובה או לרעה ובמקרה הנידון, בקשר להערה שלך, הייתי רוצה שזה באמת יהיה כך בעיקר לגבי שיטות העבודה שלהם והאווירה שקיימת. אני ראיתי את זה לא למען תת מחמאה אלא בשביל להדגים בכמה דברים בולטים ביותר. ראשית, כחבר ועדת כספים אני חושב שכולם יכולים להעריך את זה, באיזו צורה יסודית ומקיפה מגישים תמיד חומר שאפשר ללמוד ממנו את העניין, להכירו ולדעת איך לכוון את עצמך כשאתה צריך להחליט.

דבר שני שתמיד ידעתי להעריכו הוא שאנשים שעובדים שמשרד הם מבצעים את המדיניות והאוצר מדי פעם יש צורך שיבצע במהירות. מאד היה טוב לדעת שכאשר היה צריך לבצע איזה דבר באופן מהיר ורציני אז בצעו אותו. אני חושב שזוהי לא רק דעתי. זהו המשרד המסודר ביותר. אני נתקלתי במקרים רבים שאזרחים מתלוננים - למה לא עונים לי? וזה אמור לגבי כתובות שונות. אך אף פעם לא נתקלתי בדבר כזה שממשרד האוצר לא ענו. אני רוצה לסיים בזה שתמיד אני באופן אישי וגם שמעתי מפי אחרים שאצל האנשים שעובדים שם בתור צוות יש אוזן קשבת ורצון להענות. אמרתי את הדברים האלה דווקא בקשר עם החלופין של שר האוצר מתוך תקווה ואחולים שהאווירה הטובה והסדר ישמרו.

היו"ר - י. קרגמן:

יש לי מספר הערות קצרות. בעניין מס ערך מוסף כל זמן שהכנסת לא אישרה, וזה יקח לא מעט זמן כי גם כשיובא חוק לכנסת הוא אחר כך יעבור לוועדת כספים ויהיו דיונים על פרטי פרטים וזה יקח הרבה זמן. אני לא מתאר לעצמי שבשנת 1974 נוכל להגיע כבר למס ערך מוסף. אני אהיה מרוצה אם החוק יובא בשנת 1974 ויועבר לדיון שאפשר יהיה ללבן את פרטיו ולהטיל אותו בזמן הקרוב. ובכן, האינפורמציה שכאן ניתנה, שלמעשה התחילו בה עוד לפני שנתיים, היא על ההכנות וזה דווקא טוב שאת ההכנות, שלוקחות הרבה מאד זמן, עושים לפני הפעלת החוק. הצלחתו של החוק איננה בחקיקה טובה אלא בבצוע ואם הבצוע לא מוצלח אז יש כשלון לא רק מבחינת החוק אלא מבחינת כל אותה תכונה לקראת החוק כשהוא כבר קיים.

אחד הדברים שצריכים להנהיג הוא הנהלת ספרים וכל מי שדבר כאן על העלמת מס, שומות וכך הלאה, אחד הדברים שיכול לגרום להפחתת העלמת המס זהו מס ערך מוסף. מי שמדבר ברצינות על כך - והיא אף פעם לא תהיה מלאה - אחד הדברים שיכול להביא לכך הוא הנהגת מס הערך המוסף.

הערה שניה שלי היא ביחס ליעול במשרד האוצר או ההתייעלות שלו. אני רואה שאחד הדברים החשובים הוא בעניין של מינהל הכנסות המדינה. שמענו כאן שהוב התקציב הולך למינהל הכנסות המדינה. הכנסות המדינה גדלו ב-10 מיליארד לירות במשך שנתיים, כלומר נכפלו. זה בא עקב הגדלת המסים אבל אם נקח בחשבון שמספר העובדים באוצר, אשר עוסקים בנושא זה, גדל בשנה זו ב-130 איש, ואנחנו דווקא לחצנו על כך שמספר העובדים יגדל על-מנת להתגבר על העלמת המס. אחד הדברים החשובים שעשו הוא ששחררו שכירים מהגשת חשבונות עד 24 אלף לירות ויש אפשרות להעסיק את המנגנון הזה בשומות של עצמאיים. לכן, אם אני רואה שגידול מספר העובדים אשר עוסקים בגביית המס גדל מעט מאד ביחס לקיים לעומת ההכנסות הרי שיש בזה דבר חיובי מבחינת האינדיקציה ליעול המנגנון.

הערה שלישית רציתי לומר לח"כ אפרח. כשעושים שגיאה אז קשה מאד לתקן אותה. אני מדבר על עובדי

חברת החשמל, עובדי רשויות מקומיות ועובדי המדינה. עובדי מדינה, כידוע, שילמו פעם לפנסיה אחוזים מסויימים ממשכורתם כמו כל עובד. גם חברי כנסת שילמו. זה היה עד 1955 ואז ההסתדרות יחד עם האוצר בטלה את זה. אני הייתי שותף אז לדיונים והתנגדתי לזה. הפנסיה התקציבית, אגב, אינה טובה לעובדי המדינה, כי הרבה הולך לאבוד ואין צבירה. אבל זה נחשב לאחד ההישגים ותנסה עכשיו לשנות את זה... אותו הדבר לעניין של רשויות מקומיות אשר היו צמודים לפנסיה תקציבית של עובדי מדינה ואותו הדבר לגבי עובדי חברת החשמל ועובדים אחרים. כל המשק הגדול הממלכתי בנוי עכשיו על פנסיה תקציבית. הזעקה של חברת חשמל איננה דבר חדש כי זה היה לפני חמש שנים ולפני עשר שנים. זה דבר קיים ואי אפשר לשנות את זה. שגיאות מסוג זה אני קושר גם לצריכת החשמל של עובדי חברת חשמל. כמה ישיבות שהייתי שותף להן, כמה החלטות התקבלו על בטול ההנחות או צמצום ההנחות לעובדי חברת חשמל. איימו בשביתה ולא הצלחנו בעניין זה אלא מעט מאד. יש בזבוז בחשמל, בזבוז רב, ובקושי הצלחנו להגיע לזה שאת בול הבטחון ישלמו במלואו. בקושי הצלחנו שלהעלות תעריפי החשמל, על אותה הכמות שהיא חייבת בתשלום, שגם היא תעלה. אבל אלה דברים שצריך ללמוד מהם לקח לגבי דברים אחרים. שגיאות וחטאים מסוג זה קשה מאד לתקן. לכן כשאני מדבר על הדברים האלה נראה לפנינו מהן האפשרויות. יכול להיות שיהיה חוק חובה לפנסיה, יכול להיות שהכל ישתנה אבל אני רואה גם את הקשיים שיהיו כשהיה החוק הזה. אני רואה קשיים גדולים מאד כי איך אנחנו נוכל לשנות זכויות שקבלו אנשים בשנים רבות?

א. גפני: אני אענה על ארבע שאלות. האחת

היא בבניינים ממשלתיים. ח"כ

קורפו העיר בעניין זה שתי הערות שבעצם הן סותרות. הסתירה שקיימת כאן היא פרובלמטית מאד. מצד אחד נשאלה שאלה למה אי אפשר להקטין עוד יותר. התקציב כאן קטן מ-15 מיליון ל-7 מיליון. מצד שני מדוע או מה קורה עם דירות שהממשלה הפכה למשרדים ורכישת משרדים. הנכון הוא שבשנים האחרונות היתה הקפאה מוחלטת על בניה של משרדי ממשלה, הקפאה מוחלטת עד לשנה שעברה, ועדת הווסות עדיין הקפאה את רוב הבניינים שהוצעו או שנמצאים בתכניות ואישרה רק בניה של שתי קומות על משרד רה"מ. יש עוד כמה אלטרנטיבות של משרדים שיכנסו לשם אבל המטרה היתה בפירוש לפנות חלק מהבניינים השכורים. המצב בעניין זה הוא לא פשוט. יש לי כאן נתונים שמצביעים על כך שמשרדי הממשלה שהם 19 במספר, נמצאים ב-265 מקומות. מדובר על המשרדים הראשיים בירושלים. למשל, משרד התחבורה נמצא ב-13 מקומות, משרד העבודה ב-24 מקומות, משרד התקשורת ב-32 מקומות והאוצר ב-25 מקומות.

פרט לזה אנחנו נמצאים היום

ב-230 דירות בירושלים מהן 130 דירות בבעלות המדינה והיתר שכורות. בוועדות השרים הובאו מספר פעמים הצעות לבניה והתכניות הקיימות שאפשר איתן לצאת למכרז הן בשני מקומות - יש בניין מוכן פה בקריה, הבניין הרביעי, ויש בניין מוכן בשטח ליד המטה הארצי. פה בקריה ישנן עוד חסבוכות של חכנית האב וישנם עוד וכוהים וזה אחד הגורמים המעכבים. השטח שליד המטה הארצי בשיח-ג'רח תהיה שם אפשרות לבניה של כ-20 אלף מטר. שר האוצר הגיע לאחרונה למסקנה, לאור כל המצב הזה, וזה איננו כאן בתקציב. כלומר, התקציב בנוי על המשכיות ההוצאה הקשורה באותה בניה שמתבצעת - זה ישנו בדברי ההסבר - והוצאות מסוימות לרכישת דיור ארעי. כרגע שר האוצר הגיע למסקנה ואישר, לאחר שעיריית ירושלים הסירה הסתייגות שהיתה לה בקשר לזה, 12 אלף מטר - בניין אחד מתוך הבניינים ליד המטה הארצי במרחק ירושלים, בניין שניתן לבנותו במהירות המירבית וגם זול יחסית לכל מחיר שידוע לנו. זה בודאי זול יותר מהפיכת דירות למשרדים. זה יובא כאן לוועדת הכספים ואני רק מדווח פה דווח מוקדם באופן קצר יאשר כאן עוד לפני גמר התקציב ונבקש

להעביר מהרזרבה סכום מסוים הגה בשביל התחלת הבניין הזה. הבניין הזה מטרתו לשני דברים בלבד: פיננסי משרדים מדירות פרטיות או משרדים שכורים ובמידה שנגיע למסקנה שאפשרי להמשיך עכשיו בהעברות משרדים לירושלים בקנה-מידה מסוים - הבעיה היא מסובכת ויקרה אבל מבחינת המדיניות לגבי ירושלים הועדה הבינמשרדית שעוסקת בזה המליצה כן לעשות את זה. לשני היעדים האלה יהיה מיועד הבניין.

על כל פנים, ה-7 מיליון הם כך:
3 מיליון לדיור של פקיד שומה ירושלים, כלומר, נחתם חוזה וזה הנתח השנתי של החוזה, זה משרד "כלל". יש לנו סכומים לכיפתים בקריה הישנה, שזה שוב סידורים ארעיים, שלושה ביחניט כאלה במיליון לירות בקריה-רוממה ו-2,4 מיליון להשלמת שתי קומות מעל משרד הממשלה, שצריכות להיות גמורות תוך שנה. עוד כ-700 אלף לירות זה השלמות וסיומים בבניין משרד המשפטים שבנו במזרח ירושלים.

נוסף למה שאני אמרתי כנראה שלא תהיה לנו ברירה, ואני נותן התראה מוקדמת כי זה יבוא לוועדת שרים לענייני כלכלה הקרובה, בינתיים קם משרד ההסברה והוא צריך מקום לשבת בו ולרכז את כל היחידות. זאת אומרת, המשרד עצמו לא כל כך גדול - יש שר, יש מנכ"ל, אבל ירכזו בו את היחידות של מינהל ההסברה ומשהו ממשרד החוץ וכנראה שהפתרון היחידי הוא רכישת בניין במרכז ירושלים, בניין כמעט גמור של כמאה חדרים. נפנה לשם ממשרדים אחרים ואם נוכל להעביר מדירות, בינתיים אפילו, למשרדים שיפוננו יהיה לזה גם כן איזה פתרון. אבל למשרד הזה שאנחנו רוצים, מהפרטים שיובאו לפניכם תראו כמה עולה העניין. כשאינן בניה ממשלתית למשרדים כי המחירים הם גבוהים מאד והברירה מועטה מאד.

לשאלה של ה"כ"א אפרת בעניין קצבאות ילדים, זה אמנם יתברר באופן יותר יסודי בדיון על בטוח לאופי אבל אני רוצה לציין שהעובדות הן לא כך ששכר האוצר או הממשלה משתתפת בפחות. ה"הקטנה" ל-20% בהשתתפות האוצר בקצבאות למשפחות מרובות ילדים באה כאשר הוחלט שהאוצר יתן את כל הקיצבה ליוצאי צבא. חוקנו חוק כאן והוחלט חלק מהתמיכה לתת לקיצבות יוצאי צבא מסיבות ידועות. השנה, בשנת 1974, לקיצבת יוצאי צבא מוקצב כ-48 מיליון לירות. זה בעצם מכפיל את הסכום. זאת היתה הסיבה. בסך הכל השתתפות האוצר בבטוח הלאומי גדלה מ-185 מיליון ב-1972 ל-335 מיליון ב-1974. זה גידול ניכר. הקיצבאות עצמן לא רק שאינן נאכלות על ידי האינפלציה אלא גדלות באופן ריאלי כי אנחנו הצמדנו אותן לשכר הממוצע כך שכל הגידול הריאלי שגדלו הקיצבאות לפני שנה ולפני שנתיים יישמר ויש להניח שהוא עוד גדל ריאלי. יתר הפרטים בעניין זה כדאי שיבררו בדיון האחר. הכוונה לפי דו"ח ועדת רה"מ, וזה פחות או יותר נשמר, להגיע להבטחת הכנסה במשפחה ממוצעת לכ-40%. בולט פה, למשל, מספר אחד שמשפחה עם ארבעה ילדים ב-1.4.72 קיבלה 95 לירות מענק משני המקורות - ממ"י וקי"צ וקיבלה ב-1.2.74 258 לירות וזה עוד לפני התאמת השכר הממוצע שיוחאם באפרייל. כך שיש פה גידול ריאלי רציני מאד, למעלה מכל ספק.

בעניין ועדות היעול הבינמשרדיות ודאי ימסור ניצן את כל הפרטים ועסקה בזה גם ועדת המשנה לוועדת הכספים. ודאי שהדברים קשים מאד לבצוע מבחינת בעיות עובדים וועדים, בעיות עם ההסתדרות, בעיות בינמשרדיות. הממשלה החליטה לאור הכובד של הבעיה למנות ועדת שרים מיוחדת, היא התמנתה כבר לפני כמה חודשים בראשות השר גבתי ואני מניח שגם בממשלה הבאה זה ימשך, והיא חורשת עכשיו את כל הנושאים שועדת היעול החליטה עליהם ובמסגרת זו זורזה והובאה ההחלטה על החברה לתרופות וזה הובא לממשלה להחלטה על ידי ועדת השרים הזאת. היו דברים שבוצעו ויש הרבה המלצות שטעונות דחיפה. אזכיר

- 17 -

כאן לדוגמא המלצה של מזוג הבטוח הלאומי וגביית הבטוח ומס הכנסה עמדה על סף בצווע. על ידי דיונים עם עובדים וועדי עובדים זה הוקפא אבל לא נגנז.

לשאלה אם כדאי לעשות, ראשית, אני רוצה שתדע שהמנגנון העוסק בזה הוא לא כל כך גדול למרות שמזמינים מחקרים. בוועדת היעול עוסקים מרכז ועדת היעול ואולי יש לו שניים-שלושה עובדים. לדעתי חשוב מאד שנושאים כאלה יחרשו ויחקרו ויבדקו. אני על כל פנים מאמין ומנסיון אני יודע שבקונסטלציות מסוימות אם התכניות ישנן נוצרות גם קונסטלציות שאפשר ליעל ואפשר לצמצם.

אני אציע באחת הישיבות חידוש ועדת משנה לעניין זה.

היו"ר - י. קרגמן:

א. גפני:
השאלה האחרונה שאני רוצה להתייחס אליה היא בקשר לפקוח על תקציב הבטחון. מבלי לדבר על הבעיה הכבדה של הפקוח של הממשלה או הפקוח האזרחי אני רוצה להתייחס לפינה קטנה - וזה אני מניח שנשאלתי על ידי ח"כ מלמד - וזה באגף התקציבים. היו שני נושאים - האחד שאנחנו באמת חיזקנו את הקבוצה שלנו שעובדת בנושאי בטחון ומטרתה העיקרית היא בירורים של פרטי תקציב הבטחון ורכוז אינפורמציה מסועפת עד כמה שאפשר כדי לעזור לשר האוצר בקבלת החלטות בדיון בנושאי בטחון וכן כדי להעמיד שאלות נכונות. אנחנו עבדנו פעם עם חצי איש, אדם שעסק בעוד דברים מלבד בנושא הבטחון. היום יש לנו צוות לבטחון של הארבעה אנשים. אתה יכול להגיד שעל תקציב בטחון של 15 מיליארד מהם ארבעה אנשים אבל זה צוות שנכנס ומכין עבודות יסודיות. הם נכנסים לשאלות של תעשייה בטחונית, לשאלות של בנייה, של כח האדם, והם יושבים בתל-אביב סמוך למשרד הבטחון. אנחנו מנחים אותם מכאן.

השאלה השניה היא שאלה שבעצם עומדת פתוחה בוועדת הכספים - מיון תקציב הבטחון לפרטים זהים לתקציב המדינה בכלל, בעיקר עבור פקוח פרלמנטרי. זה נדון בוועדת הכספים, הומלץ, הייתה הסתייגות בשעתו של שר הבטחון ונדמה לי שאפשר לראות את זה כלא-גמור עדיין.

היו"ר - י. קרגמן:
נמשיך ללחוץ בעניין זה. הודעתה לדיון בעניין זה ועכשיו נודיע גם לשר החדש, לאחר שניתן לו אורכה שיכנס לעניינים שהכוונה היא שהתקציב יהיה מפורט לא רק לסעיפים ראשיים אלא לכל סעיפי המשנה. אמנם ישנם קשיים ואני לא מתעלם מזה אבל שתהיה לפחות התקדמות לקראת השוואת מבנה התקציב.

י. ארקין:
לגבי השאלה של ח"כ פלומיין, אתה למעשה חילקת את השאלה לשתי שאלות - מה הסך הכולל של רכישת מניות ומה הסך הכולל של מכירת מניות. אולי קודם מלה אחת לגבי הפרט המופיע כאן ב-10 מיליון לירות. הוא מיועד לרכישת מניות 'פז' בסדר גודל של 5 מיליון לירות, הוא מיועד ל'בני בק' של קפיטל פור יזראל שאנחנו מפיצים גם לחקלאות וגם לתיירות ויש כאן אפשרות של מכירה בגוף החוזה ולכן מיועד לזה שוב סדר גודל של 4-5 מיליון לירות. אני כבר יודע שכנראה נבוא לבקש הגדלה של הפרט הזה מכיון שאחרי שנפלה החלטה של רכישת מניות לפידות-נפטא תהיה פה

הוצאה של עוד 10-12 מיליון לירות אז הסכום הזה עם 3 מיליון לירות עודפים שעוד יבואו כאן לבקש עם תוספת יענה בערך על העניין הזה.

עכשיו עקרונית לגבי העניין של הסך הכולל. אתה הבאת את הדוגמא של 26 מיליון לירות בעניין הבנק הבינלאומי אבל הייתי אומר שעקרונית בתקציבי הפתוח יש לנו הקצבות לייעדים מסוימים כשהם גם מוזרמים לחברות ולא תמיד אנחנו יכולים בשעת תכנון התקציב להגדיר אם כסף זה ינתן כהלוואה או כמניה ובהלוואה שוב ישנם הסוגים השונים הקרובים יותר למניה או היותר רחוקים וזה נעשה תוך כדי השנה לאחר בחינה של מבנה ההון של החברות שאליהן מוזרם הכסף ומה האפשרות האופטימלית של הזרמת הכסף. ישנם עוד כמה מקומות ולדוגמא כספים שיוזרמו לחברות התיירות למיניהן, כספים שיוזרמו לחברות משרד הפתוח למיניהן, אבל לא תמיד אפשר להגדיר. אנחנו ניסינו בשעת תכנון התקציב לנסות לסמל את אותם פרטים שהולכים למניות כדי שנוכל לאסוף ולרכז אותם ונתקלנו בקשיים די גדולים בגלל זה שהחלטות נעשות תוך כדי הבצוע במשך השנה. אם אני זוכר טוב אז יכול להיות שתהיינה עוד הקצאות למניות ל"אגרסקו", למסוף מטענים בלוד, הזכרתי את חברות התיירות וכן הלאה. אנחנו יכולים לנסות לראות מה אנחנו יודעים היום אבל זה לא יהיה חמיד דבר כוללני, מלא ושלם.

באשר לסך הכולל של מכירת מניות אז אני דברתי כרגע עם החשב הכללי והוא אומר שהוא הסביר לך את העניין ואולי יחזור על זה עוד פעם. הוא איננו מורכב מסכומים שחייבים עבור מכירת מניות קודמות ומניות שתמכרנה במשך השנה וזה שוב דברים שאפשר לציין במסגרת מאד כוללת אבל הם יותר דברים שנעשים במשך השנה. הסדר גודל הכולל עשוי להגיע לפי הערכתו ל-20 או 30 מיליון לירות השנה.

1. גוזמן:
בקשר למיכון משרדי נשאלו פה שתי שאלות - הראשונה היתה לגבי העריפים והישובים לפעילויות והשניה בקשר לפחת שהופיע בצורה כל כך משמעותית. העניין של הפחת מבטא את המגמה שלנו לעבור מהשכרת ציוד לרכישת ציוד. אנשי החברות משכירות ציוד כמו אי.בי.אם וכו'. ראינו שהציוד מחזיק 4-5 שנים למרות שאורך החיים הפעיל של הציוד הוא 7-10 שנים. בדקנו את העניין הזה והחלטנו לעבור לרכישה. אם נסכם את הסעיפים על פחת בעמוד 28 ועל שכירות בעמוד 26 לשנת 1973 ו-1974 נראה שהשכירות השנת 1973 היתה 7,7 מיליון לירות ולעומת זאת השנה היה 3,3 מיליון והיתרה עוברת לסעיף הבא.

תקציב הפתוח מופיע לשנה הבאה מתוך

13 מיליון לירות 11 מיליון

2. פלומין:
חסלח לי על ההפרעה אבל אני חוזר לעניין הריבית. אם אתה מחשב את זה לשבע שנים לפי תשואה של 15%, זאת אומרת, אתה משקף השקעה של כ-40 מיליון לירות על 6 מיליון לירות פחת. איפה זה מתבטא בתקציב? הרי השקעת את זה או בשנה שעברה או במשך השנה השוטפת. אם זה לא היה לך לפני שנה בתקציב זאת אומרת שזה אייטם חדש, הגידול הגדול הזה. אז או שהשקעת את זה בשנה הקודמת או שאתה מתכוונת להשקיע את זה השנה. אינני רואה אותו בשנה הקודמת ואינני רואה אותו השנה. או שיש שינוי המדיניות הפחת?

נביא לך בדיוק את התחשיב בכתב.
נביא לך את השיטה הישנה ואת

א. אגמון:

השיטה החדשה.

שאלה שניה היתה בקשר לתעריפי
המרכז למיכון, ויחד עם זה

ר. גוזמן:

איך מתנהל המרכז למיכון. עקרונית רואים את היחידה למיכון כיחידה
עיסקית ואת זה אתה יכול לראות בכמה צורות. דבר ראשון המבנה, שהוא
מגדיר לך מרכזי תמחיר מתוך המרכז למיכון על פי הפעילויות והשני זה
בצורת התקציב שהיא די דומה לתקציב של יחידה עיסקית ולא של משרד
ממשלתי. אתה רואה את זה דרך ההקצאות הפנימיות בתוך היחידות.

מעבר לכך שאנחנו רואים אותו

כיחידה עיסקית מהבחינה הטכנית אנחנו רואים אותו גם כיחידה עיסקית
מהבחינה המהותית כאשר השאיפה היא שהלקוחות הממשלתיים לא יפגעו
כתוצאה מזה שהם עובדים עם יחידה ממשלתית אלא לפחות יקבלו את אותה רמת
שירות ואת אותה רמת מחירים. זה מתבטא בתעריפים של המרכז למיכון
כאשר כל מרכז תמחירי חייב לכסות את הוצאותיו הישירות, את ההוצאות
העקיפות שלו והמרכז למיכון מועמד לתחרות גם לגבי עבודות של הסקטור
הממשלתי.

אני אשיב על יתר השאלות ואתחיל
מהנושאים שחזרו כמה וכמה פעמים.

א. אגמון:

האחד זה עניין הרשות לתכנון וכל הנובע מעניין התכנון כולל השאלה
של ח"כ אפרת בעניין ה-2 מיליארד שבתכנון. ובכן, בל נזלזל בתכנון גם
אם הבצוע במדינת ישראל הוא לא תמיד בהתאם לתכנון. אבל אני מוכרח
לומר ופה אני מדבר יותר לפוליטיקאים מאשר אנשי מקצוע - אני השתתפתי
בהרבה דיונים בממשלה, בוועדת שרים לענייני כלכלה ובוועדת הכספים
וראיתי שיש השפעה לתכנון לטווח ארוך - ואני מסכים שחמש שנים בשבילנו
זה נצח - יש השפעה אם אתה מביא תחזית מרוכזת מה עלול לקרות אם וכאשר.
אני לא אומר שזה משפיע בדיוק על המו"מ לשכר אבל משהו כן.

אני רוצה להביא עוד דוגמא:

אנחנו בשנים 1968-72 עשינו והוצאנו גם חוברת שאני ממליץ מאד להתעמק
בה, בדקנו אחרי 1972 מה קרה עם 1968-1972 - התכנון לעומת הבצוע.
זה כל כך אופייני למדינת ישראל. בשני תחומים התחזית לא התאמתה
ובכל יתר התחומים כן. ביצוא על הדולאר קלענו וזה חשוב. בתפוקה
קלענו. איפה אנחנו לא קלענו? בצריכה הפרטית לנפש ובהוצאות הבטחון.
הוצאות הבטחון הן לא תמיד בידינו אבל ברגע שלא קלענו והמדיניות לא
התבצעה בהתאם לתכנון, ובכל זאת החיים הם לא בדיוק בהתאם לתכנון אז
ברור שכתוצאה מזה היבוא היה יותר גדול. אבל אני חושב שיש לזה ערך
עצום כשאתה מביא לידיעת הצבור שזה וזה עלול לקרות בשטח של צריכה
פרטית ובשטח של צריכה צבורית אם תתנהג ככה וככה.

אותו הדבר אני מוכרח להגיד

על הוכוח שעכשיו היה ויהיה. לוועדת השרים לענייני כלכלה הוגשו כמה
נקודות ואני מאד מבקש שתתעמקו בזה ואגיד את זה בשלושה-ארבעה משפטים.
אם הצריכה הפרטית לנפש תעלה ב-0% במשך כל השנים הבאות, אם הצריכה
הצבורית לנפש תעלה ב-0%, אם הבטחון יהיה בגודלו הריאלי כמו השנה,
אם היבוא יעלה רק ב-4% והיצוא הריאלי יעלה ב-15% - יחסר למדינת
ישראל 17 מיליארד דולאר במחירים שוטפים, 4,25 מיליארד דולאר לשנה
וכדי שהצריכה הפרטית לא תעלה בכלל לנפש יש צורך לגבות מדי שנה עוד
2 מיליארד לירות נוסף למסים הנגבים היום ונוסף לגידול הטבעי במסים.
זו הסכמה. יכול מישהו לבוא ולהגיד שאיננו רוצה 2 מיליארד נוסף,
איננו רוצה גידול ב-0% אז אני יכול להגיד בכמה יגדל הגרעון.

זה עוד נתון לבירור ובירור לא פשוט, ואני יכול להגיד לכם שהמצב יכול להבהיל את הצבור אבל אני לא חושב שצריך להבהיל את הצבור אלא צריך להבהיל את אלה שמכוונים - במשך 24 שנים, עד וכולל 1972 היה יבוא ההון הכולל לישראל בממוצע 672 מיליון דולאר ואנחנו מדברים על 4,25 מיליארד. ואפילו בשלוש השנים הקשות יותר - 1970-2 שאלו היו שנים טובות כביכול היה יבוא ההון הממוצע מיליארד ו-900 מיליון. ועכשיו מדברים על 4,25 עם אפס בצריכה פרטית ועם אפס בצריכה צבורית וכו'.

זה לגבי התכנון ואני אבקש אחר-

כך לחלק לחברי הועדה את החומר שם ישנה תחזית לעוד חמש שנים 1979-1984.

אני רוצה לגעת עכשיו בקושיה

הרחבה של פיצויים או תגמולים לנכי רדיפות הנאצים. המצב הקיים היום הוא כזה: בגרמניה היו שלושה חוקים שלפיהם שילמו פיצויים לנכי רדיפות הנאצים. האחד היה החוק הרידונאלי אשר אמר שכל מי שעזב את מזרח אירופה והגיע לישראל עד סוף 1953 - זכאי. אחר כך באנו בזעקת אימים על כך שבאו עולים אחרי 1953 ומה זה חשוב לנו שאתם חקקתם חוק עד 1953. אז הם לא רצו לשנות והקימו קרן שנקראה "קרן 1200" בשביל אלה שיצאו אחרי 1953 אבל לא יאוחר משנת 1965. וכפי שאמרתי לגבי אלה הקימו קרן והשנה ישלמו את התשלום האחרון וינצלו את כל הקרן הזו. היו קריטריונים מי זכאי לנצל את זה. הקרן הזו היתה של מיליארד ו-200 מיליון מרק. בינתיים, בזמן הסכם לוכסנבורג, לקחנו את העניין על עצמנו, לשלם תגמולים לנכי רדיפות הנאצים אשר גרים בישראל ואשר היו בישראל גם כן עד אותו תאריך קובע של 1953. בינתיים הגרמנים חוקו חוק לא בשביל היהודים ובכוונה מיוחדת שלא בשביל היהודים שמי שהיה שייך לתרבות גרמנית והוא בגלל זה סבל ונרדף באיזה מקום או שהוא הפסיק את השתייכותו לחוג הזה ובגלל זה הקריירה שלו נפסקה והוא נפגע בבריאותו רשאי לדרוש ולהגיש. אני חוזר ואומר שהכוונה העיקרית היתה שזה לא חל על היהודים אבל היהודים חיש מהר השתחלו בקוף הזה של המחט והתחילו להגיש וקיבלו פיצויים מגרמניה. גהסכם לוכסנבורג היה כתום ובחוק שלנו, חוק נכי רדיפות הנאצים האורגנאלי, היה כתוב שחור על גבי לבן שאי אפשר אפילו בצל צילו של ספק שנכי רדיפות הנאצים יכולים לקבל תגמולים, פיצויים או כל דבר אחר ממקור אחד - או שהוא מקבל כאן או שהוא מקבל שם. לכן גם לאחר שהתחיל להיות חוג רחב כזה התחילו הגרמנים להודיע לנו מי קיבל או מקבל פה לפי חוק נכי רדיפות הנאצים ואנחנו הפסקנו זאת - לפי החוק אתה לא ממשיך לקבל מכאן כי אתה מקבל משם והסדרנו איתם איך להחזיר ובמשך השנים הוחזרו לקופת המדינה 30 מיליון לירות.

לפני שנה היה מקרה מיוחד ובודד

שהגיש בג"ץ והחוק שלנו תוקן ובא עו"ד והתחנן לא להפריע לה בבג"ץ ולא הפריעו לה ותוקן החוק כך כדי שלא להפריע לה. אבל מזה יצא עכשיו כביכול, שמגיע להם גם מזה וגם מזה. המשפטנים טוענים כך וכנראה שאין ברירה אלא לתקן את החוק כדי שיהיה כתוב שוב כמו כל הזמן שחור על גבי לבן שמי שמקבל כאן לא מקבל שם וההיפך. כי אחרת אנחנו נעמוד במצב שיקבלו גם פה וגם שם כמו אותו אסתר כהן ועוד יותר חמור יהיה - גם אלה שהחזירו את ה-30 מיליון לירות ירצו זאת חזרה.

היתה עוד שאלה שנוגעת לגרמניה

ויש כיום כאלה 60 אלף תיקים בגרמניה, תביעות. מה טענו הגרמנים? הם טענו שמגיע ש"קולטרוקהיים" בסדר אבל בתנאי שאתה עזבת את מזרח אירופה עד 1953 כי כך אמרו כל החוקים. נמצא עו"ד אחד ישראלי שהגיש לבית הדין הקונסטיטוציוני בגרמניה משפט נגד ממשלת גרמניה זוכה. בית המשפט הגרמני אמר - וכך אנחנו מפרשים את זה - שעצם מה שיש אצלם ואין אצלנו שהקביעה של ממשלת גרמניה של לפני 1953 ואחרי 1953 לא

תופסת לגבי חוק זכויות יסוד. בקיצור, הוא פסק נגד ואמר לקבל גם את אלה שיצאו אחרי 1953. אלה הם ה-60 אלף. מה עשתה ממשלת גרמניה? אני מבקש מכולם לזכור שממשלת גרמניה של 1974 איננה ממשלת גרמניה של 1952. הם אדמיניסטרטיבית לא מבצעים את זה ומכאן הקשיים. הם מחפשים מתחת לאדמה. הם לא חקנו את החוק כדי שיהיה ברור ואדמיניסטרטיבית מכשילים את זה. אנחנו נלחמים כנגד זה אבל אינני יכול להגיד שהצלחנו, כי הכח הוא בידם. הם נותנים טיפין-טיפין אבל המסה הגדולה לא מגיעה. תארו לכם שבשנת 1952 מישהו הגיש טופס לדבר אחר לגמרי וכתב ששפת אמו היא אידיש וזה פוטל אותו. לך היום חסביר שבשנת 1952 התביישו לכתוב שהיתה שפת-אם גרמנית והם לא רוצים להכיר בזה.

לגבי יהדות אוסטריה הרי שהאוסטרים הודיעו כאן ושם שלא יעשו ולא יתנו שום דבר. הם לא מרגישים את עצמם אשמים והם שולחים אותנו לכתובת של בון. גרמניה אומרת שהם מספיק עשירים. מה שרמזתי קודם על המו"מ שאנחנו רוצים לנהל, הארגונים היהודיים ולא ממשלת ישראל המדובר, שעל כל התביעות העומדות וה'פוסט 65' שגם אוסטריה תהיה בפנים ושימצא שם פתרון וחלק מהסכום יהיה גם בשביל יוצאי אוסטריה. האוסטרים מתעלמים לחלוטין.

השאלה בקשר למדפיס הממשלתי
7,5 ל-8,5 גורמי חוץ זה לא הגורם שקובע. הממשלה היא המדפיסה. בקשר לחוק נכסי נפקדים במזרח ירושלים נדמה לי שהיו"ר כבר אמר שהחוק היה פוליטי, הבצוע הוא עניין פוליטי. אני אמרתי בראשית דברי שנחכה עוד כמה חודשים. ההוצאה היא לא כל כך גדולה אם זה עולה משכורת של איש וחצי או שניים. אני לא הייתי רוצה שאנחנו מתר נתלה שלט - סגור. דווקא עכשיו אסור לעשות.

אני רוצה להרגיע את ח"כ לורנץ.
החקציב איננו העיכוב להגדלת השקעות מחו"ל ולא יהיה. בסופו של דבר פה מדובר בעוד 100,000 וזה כבר אחוזים גדולים. לכן אני אמרתי שאנחנו פותחים משרד ביוסטון, אנחנו אולי נתגבר בעוד מקום או שניים. הבעיה היא ליצור אגירה לכך שיבואו להשקיע בישראל וגורמי הבטחון הם פי מיליון יותר חזקים מאשר אנשים שלנו שיכולים להסביר. אבל אני מודע שהמשרד רואה בגידול השקעות מחו"ל ומהארץ ובעיקר לתעשייה כמטרה מרכזית הרי החקציב לא יהיה מניע לזה.

בקשר לסיוע מגורמי חוץ הרי אני אמרתי מה שכתוב היום, מה שידוע לנו. נכון שאלה לא הסכומים, ראשית, הם אפילו לא עומדים בשום פרופורציה למה שהוצע לערבים, למצרים, סוריה וירדן, שנית זה לא עומד בשום יחס לצרכים שלנו. מכאן השלושה מיליארד. היות ואנחנו רוכשים עכשיו נשק בארה"ב כבר השנה במיליארד וחצי דולאר ובשנים הבאות זה ילך ויגדל. ואם נשכח לרגע אחד את ה-2,2 ההקצבה הרגילה היא 300 מיליון וההוצאה היא מיליארד וחצי, אני חושב ושר האוצר חושב שיש מן הצדק לבוא לארה"ב ולומר שאת הנשק שאנחנו קונים אצלכם לפחות שיהיה חלק במענק וחלק בקרדיטים טובים כי אם אנחנו נצטרך על זה להוציא יהיה מצבנו קשה.

ח"כ לורנץ שאל בקשר להנחות במסים למשלמים מראש. אז קודם כל זה בעיקר של הרשויות במקומות ולגבי מס רכוש. ה-7,5% אני חושב שזה לא רע כי אתה צריך לקחת בחשבון שזה לחצי שנה, כלומר, זה 15%.

לגבי שאלתו של מר אפרת על המנגנון שיטיל את מס ערך מוסף הרי שהוא יבוא גם מבפנים וגם על ידי אנשים נוספים שלגבי חלק מהם יש כבר תוספת בחקציב וחלק מכינים ומכשירים אותם לקראת זה. ב-1974 זה לא יהיה ואם כך נחכה ונראה מתי זה יתקבל. ברור ונכון מה שאמר ח"כ אפרת שעיקר הבעיה תהיה עם אותם ניגונים שלא מנהלים

חשבונות בכלל, נעיקר מאמצו של בן האדם הנוסף יהיה במסגרת אגף המכס ומס קניה כי אנחנו רואים בזה מס על הוצאה. עיקר הבעיה תהיה איך "להשתלט" על אלה שאינם מנהלים ספרים ולחייב אותם לנהל ספרים ולהכניס אותם למעגל הנישומים.

על הפרשה של עמלות לבנקים קודם כל תראו בדו"ח של מבקר המדינה בתשובה של שר האוצר שנעשה צעד אחד. הוקטנו העמלות שהאוצר משלם בין חצי אחוז עד אחוז על הפצת אגרות-חוב ממשלתיות וזה חוסך לנן באורך החיים של האגרות האלה כ-35 מיליון לירות. הבעיה שעכשיו לפי המלצת מבקר המדינה הוקמה עכשיו ועדה יחד עם הבנקים, זה לא קל אבל אנן מקווה שנעמוד בזה. מבקר המדינה תבע, ובצדק, להוריד את העמלה על אותן הלוואות שהבנקים מבצעים אותן שיש עליהן ערבות ממשלתית. אני הייתי אותו כלל גם נוהג לגבי ערבות של רשות מקומית, היא לא תפשוט את הרגל, וגם על מוסדות כמו אוניברסיטה. קיימת עכשיו ועדה שדנה בימים אלה עם כל הבנקים כדי להקטין את העמלה שהבנקים מקבלים על הלוואות שיש עליהן ערבות ממשלתית. ברגע שהסיכון הוא על הממשלה ולא על הבנק העמלה צריכה להיות קטנה יותר וזה יחסוך לא מעט.

שני חברי כנסת שאלו מה בקשר להודעה של שר האוצר על הטלה מחדש של צו רבית על הבנקים. זה מסובך מאד. לא צריך לעשות אידיאליזציה מהמצב שהיה כשהיה צו הרבית. גם כשהיה 11% רבית מכסימלית... אני הייתי נוכח בששר האוצר אמר את זה והוא אמר דבר בצדק רב, שהיום היות ויש לחץ כזה לאשראי הבנקים מרשים לעצמם להגדיל את הוצאותיהם מעל ומעבר לכל פרופורציה, כולל שכר, מכיון שיש מי שישלם. זו היתה כוונתו של שר האוצר. ואחר כך באים ואומרים-איך שר האוצר מעיז להתערב ביחסי עבודה? לזה צריך למצוא תרופה וזה לא חייב להיות דווקא בתרופה של צו רבית. בסופו של דבר יש שלושה בנקים ויש אגוד מקצועי אחד ואם הם לא יתנו להעלות שכר בצורה כזו - ואני שמעתי שבבנק לאומי בירושלים משלמים תוספת תקון תקרה - אז אם רוצים בצורה כזו לנהל את העניינים...

לגבי חברות ממשלתיות אני בודאי מסכים עמך שחברות ממשלתיות חייבות ללכת לפי פנסיה מצטברת. אני רוצה לומר שמצד האוצר אין עכוב בהגשת חוק פנסיה. העכוב הוא משרד העבודה. אבל אני פה רוצה לומר שאם יש טעם לחוק פנסיה כללית במשק, שזה בודאי יעזור לניידות ולפתרון חלקי של בעיות סוציאליות - בתנאי אחד - שאנחנו נשים גבול ומחסום לפנסיה תקציבית, מחסום חוקי. באוניברסיטה יש פנסיה מצטברת פלוס פנסיה תקציבית. זה בתנאי שחוק הפנסיה יגדיר גם ולא שכל אחד יעשה לו או זה או זה או זה וגם זה. לגבי חברת החשמל אז אמנם אמרו שזאת היא הירושה שקיבלנו מרוטנברג אבל כל יפחיד אותך המספר הגדול הזה של הגרעון האקטוארי. זה רק תלוי במחיר החשמל שתקבע כדי שזה יתכסה. תוסיף להם עוד 2 או 3 אג"ע על קו"ש ותראה איך זה מסתדר בקלות. הבעיה היא המחיר שנקבע כאן באשור ועדת הכספים של החשמל. אבל אני מסכים שצריך ללכת ככלל במדינה הזו על פנסיה מצטברת ולא תקציבית פרט לעובדי מדינה. הלואי שהחוק יאמר זאת, על כל פנים, מטעם האוצר יכול להיות רק זרוז החוק ולא ההיפך.

לגבי חוק לעדוד השקעות הון, חברה לישראל א' וחברה לישראל ב', אי אפשר לדרוש בכל פעם ולהגיד שזה משק פלורליסטי וחברה היא חברה ויש לה תקנון ויש לה תזכיר שלה ויש לה מועצת מנהלים שלה ולנו אין מנצח, אנחנו לא מצביעים ואנחנו לא יכולים להתערב גם אם היוזמה לפני עשר או 13 שנה יצאה מטעם הממשלה. צריך היה לרשום את הממשלה בקק"ל ובזה היה נגמר. חוק עדוד השקעות הון הוא כללי. הוא לא מבחין בין זה לבין השקעות מחו"ל. שנית, החוק הזה עובר עכשיו רביזיה לקראת יולי 1975 כשהכנסת תצטרך לחדש או לשנות. מנכ"ל האוצר מרכז ועדה בינמשרדית לצורך זה. לגבי חברה לישראל א'

וחברה לישראל ב' הרי ששתי החברות פועלות, אתם יודעים שחברה לישראל ב' התחילה לפעול ואת ההון הנדרש הם גייסו כמעט לפי שנדרש לפי החוק והחוק הגדיר מה מותר להם לעשות ומה אסור, באיזה תחומים מותר להם לפעול ובאיזה לא. הם גייסו עד היום 25 מיליון דולאר. החוק חוקק בדצמבר 1973 והם צריכים בהתאם לחוק תוך שלוש שנים לגייס 30 מיליון דולאר וזה מניות בנות מיליון דולאר כל אחת. חסר להם עוד חמש מניות ואני בטוח שהם יגיעו לכך. הם פועלים במסגרת מה שהחוק החיר להם לפעול. לפי החוק 80% חייב להיות הון זר ו-20% הון מקומי כשמתוך ההון המקומי גם הממשלה משלמת.

ח"כ פיינרמן שאל לגבי הלוחמה הכלכלית אם זו התשובה מה שאני אמרתי כאן. זו בודאי לא התשובה אבל אני גם אמרתי בהתחלה שהכוונה היא להתבסס על גופים קיימים שיש להם שלוחות בעולם ולא על איש אחד באוצר. הבעיה כרגע היא לימוד הבעיה לתחום תחומים מה אנחנו יכולים, מה אנחנו מסוגלים לעשות. אז גם יקבע היקף הפעולות ומי עם מה עושה. זה לא יהיה בידי אדם אחד אבל ככל שנחקדם בנושא הזה, נדע משהו חדש ויתגבשו רעיונות אז נביא את זה לממשלה וגם לוועדת הכספים.

על השאלה של ח"כ מלמד על כלים לנתוח התקציב וכל הבעיה של המקרו נדמה לי שעניתי מבחינת התכנון, לפחות לגבי השנה הקרובה, בין אם יהיה לנו תקציב רב-שנתי או לא, כל שנה התקציב רצוי ואנחנו משתדלים שיהיה במסגרת אותו מקרו שנקבע או אותן ההנחיות שנקבעו בתכנון.

בקשר לאגף מטבע חוץ אני לא רוצה להזכיר שלפני שנה כשהופעתי כאן שאלו אותי הרבה שאלות - בשביל מה צריך אגף מטבע חוץ. אני רוצה להזכיר לכם שרק לפני שנה ד"ר קיטרוץ היה יו"ר ועדה לבדוק אם בכלל צריך פקוח על מטבע החוץ. היום שואלים אותי מדוע לא מכבידים ומדוע לא מוספים לתקציב מטבע חוץ וזה לגיטימי כי לפני שנה "סבלנו" מעודף מטבע חוץ ועכשיו זה בורח. ובכן, אני חושב שטוב שלא בטלנו את הפקוח על מטבע חוץ, יחד עם זה טוב שעשינו ליברליזציה באותם הדברים שאפשר לעשות ליברליזציה. לא הבינתי למה היתה הכוונה של העמלות השונות. אם זה עמלות של יבואנים אז העמלות הן בלירות ישראליות ולא בדולארים ואם זה העמלות של היצואן בחו"ל קשה להילחם כי הוא מקבל את זה שם.

אני יכול לומר אותו הדבר על הכסף מגרמניה, כמה כסף משם נשאר בחוץ. אם כבר שאלתם אז עד עכשיו קבלנו מגרמניה 2 מיליארד ו-400 מיליון דולאר, וזה לא הממשלה אלא חושבי ישראל כפיצויים ללא השילומים. יש כאלה שאומרים שזה היה פי שניים או עוד מיליארד שנשאר בחו"ל אבל מי יודע. אני לא חושב שצריך היום לעשות צעדים פזיזים. איפה שאפשר להכביד קצת מכבידים מבחינת מטבע החוץ, איפה שלא צריך ולא נחוץ אז לא צריך לעשות פניקה. ככל שאנחנו ננקוט באמצעים פזיזים מדי או קשים מדי הריאקציה תהיה חריפה ויהודים ימצאו דרכים לעקוף זאת. אני רק רוצה לומר, היות ואני בכל פעם שומע גם מחוגים מוסמכים שיצואנים מעכבים את הכסף בחו"ל, את התמורות במטבע חוץ מחזיקים ששה חודשים בבנק, לוא אני הייתי יצואן לא הייתי עושה את זה. 1,4 לירה על כל דולאר, איזו ריבית יכולה לתת לו בחו"ל 1,4 לירה? הוא יכול מיד לקנות בזה אגרת צמודה ויהיה לו 35% על הלירה וארבעים. אני יכולתי להבין טענה שהיצואנים קונים מטבע ורוצים לקבל יותר אבל לא ההיפך.

בקשר לשאלתו של חלפון הרי יוצאי צפון אפריקה מקבלים בתנאי שהם מוכרים על ידי שלטונות גרמניה שהם סבלו.

יש עדה אחת שלא מקבלת וזוהי לוב מפני שהגרמנים טוענים שהאיטלקים היו הכובשים ולא הם. אני מקווה שבמסגרת של ההתחשבות הכללית שרמזתי עליה נוכל למצוא גם משהו כאן.

גימלאות לצבא קבע. אנחנו בהמלצתה

של ועדת הכספים לפני חמש או שש שנים העברנו את זה למשרד הבטחון. יש הבדל, אנחנו לא ידנים עכשיו על משרד האוצר אלא משרד האוצר והסעיפים הצמודים למשרד האוצר. כל אחד בצבור צריך לדעת מה הסכום שמשלמים מקופת המדינה פנסיה לעובדי מדינה ואנשי צבא קבע לצורך זה הם עובדי מדינה כמנ, כל אחד אחר ולכן אנחנו העברנו את זה לסעיף הזה לפי המלצתכם.

אני מסכים בהחלט למה שאמר ה"כ

אמוראי לגבי פריזון העבודה. החחזיות שלנו לגבי חמש שנים מתבססות על אותו האחוז של גידול בפריזון כמו בעבר, בין 4 ל-5. כשאנחנו מגבילים את עצמו בגידול בחל"ג בערך ב-8% אז אנחנו אומרים ש-3% התעשייה מוסיפה ו-5% הפריזון מוסיף ואלה הגבולות שיש. אבל על התאמת שכר עבודה לפריזון אנחנו הכתובת? בענייני קביעת שכר יש גופים צבוריים ויש הסתדרות כללית והלישכה של הארגונים הכלכליים ואם צריך את הממשלה.

בעיית קליטת האקדמאים ולא רק מן

העליה מעסיקה אותנו מאד. אנחנו עכשיו בחו"ל מנסים במסגרת רשות השקעות להפנות יותר ויותר לעחירי ידע כי אנחנו בדעה שבסופו של דבר אקדמאים גם שבאים מבריה"מ, העולים, וגם אלה שאנחנו מקבלים מתוצרת עצמית הם נכס למדינה. בזמן קצר הם אולי מהווים בעיה אבל לטווח ארוך זה נכס וצריך רק להתאים את הכלים לזה. אנחנו הקימונו יחד עם הסוכנות מאה מליון דולאר קרן משאבים, בנק עדוד תעשייה מנהל את זה, אשר מכוונת במיוחד לעודד תעשיות אשר קולטות אקדמאים. אני מוכרח לומר לצערי שהיענות היא קטנה. היינו מוציאים את הכסף עם כל הקשיים ועם כל הבעיות האינפלציוניות כדי שהקרן תגיע למאה מיליון דולאר לוא היו פרויקטים. ישנה קרן נוספת של 10 מיליון לירות של אליעזר טל, 5 אנחנו ו-5 הסוכנות, לקלטת מדענים במוסדות מדע.

בקשר לכלי הרכב גם כן ישנה טעות

אופטית. אם חשים לב בתקציב בעמוד 18 הכל בשביל חידוש. מתחת לזה יש סעיף רכישת כלי רכב וזה החדש - מיליון לירות. בכסף זה קונים 18-20 מכוניות. זה מכסימום התקן אם יוציאו את כל הכסף.

בקשר למס הכנסה אתם בודאי שמעתם

שאנחנו התלבטנו וגם מבקר המדינה כותב על זה בדו"ח האחרון שלו, התלבטנו קשות. אני רוצה להגיד - אם מותר לומר כך - שאם יש צוואה ששר האוצר משאיר לעובדי האוצר זה העניין של מס הכנסה, הרחבת הרשת, הפגורים, וכל אותם הדברים. לי ברור כשמש שעוד לא הגענו לתחתיית של החבית הזו, עוד יש מה לעשות. אני מוכרח להגיד שלאנשי המסים יש טענות כבדות מאד ואם מישהו כאן הזכיר את הדוגמא האמריקאית, ואנחנו הולכים לפי הדוגמא של מידגם מכאן ומכאן אבל מכאן הבעיה שאי אפשר להקיף את כולם. אני חושב שמה שעשינו עכשיו עם המס על הפיגורים זו ענישה ואני חושב שאנחנו גם בענישה לא הכי קלים בעולם. על כל פנים מה שהם חוזרים וטוענים ואתה חייב באיזה מקום במס הכנסה להחליט למה להקדיש את זמנך - לתיק שאתה יכול לקבל ממנו מיליון לירות או לתיק שאתה יכול לקבל עשרת אלפים לירות ולפעמים זה דורש אותו זמן. ברור שככל שהלחץ גובר עליהם את העשרת אלפים האלה - ואתה ביניהם - נותנים להם לחכות ומתלבשים על התיק של המיליון לירות. כשאנחנו לחצנו עליהם ושאלנו - נניח שניתן לכם את כל מה שאתם רוצים הרי שפיוזית זה לא ניתן. הם מדברים על הכפלת המנגנון. גם בעתיד נצטרך לחיות שלא לכל עצמאי עושים שומה כל שנה. לגדולים כן, לבינוניים אולי ירחיבו ויכניסו אותם. לקטנים שהם חושבים

שהם קטנים עושים פעם בשנתיים ויש אפילו פיגור מ-1968 שעוד לא עשו שום דבר. אני חוזר ואומר - זו צוואתנו שר האוצר, לעשות כל מאמץ כדי להרחיב את הרשת, כדי הרבה יותר שומות לעשות בתוך שנה, להכביד על פיגורים, ולכן גם הגדלנו את הנכוי במקור ל-7,5%, לכן העלנו את הרבית הפגורים. אני הייתי אפילו בעד הצמדת הכסף כדי שהם ידעו שאם זה מגיע ל-50% במיליונים או במאות אלפי לירות הרי למה הוא צריך לקבל שלוש שנים או שנתיים מתנה ממדינת ישראל. אפילו אם הוא מקבל 16%, הרי הוא קנה בזה אגרות חוב וקיבל על זה 30% פטור ממס. אני חושב שצריך בשטח זה להעניש וזה גם חינוכי וככל שאנחנו או המציאות שלנו מכבידה על שכירים חייבים לעשות משהו בעניין זה.

לבסוף, אני רוצה להודות ~~לכולם~~ - ליו"ר, לחברי ועדת הכספים ובעיקר לח"כ גרשוני שזכינו מפיו לקומפלימנטים.

טוב רבותי, בזה סיימנו. מחר
בשעה 09:00.

היו"ר - י. קרגמן:

הישיבה הסתיימה בשעה 13:15